

**Fundashon Formashon i Alegria
despues di Skol**

Centro Social y Deportivo Barber

**Fundashon Centro di Victory
Boys**

Rechtmatig- & Doeltreffendheid

Incidentele Subsidies

December

2020

Inhoudsopgave

Afkortingen- en begrippenlijst	3
Rapport in het kort	4
Samenvatting	4
Conclusies	6
Aanbevelingen	8
Rapòrt resumí	10
Resúmen	10
Konklushonnan	11
Rekomendashonnan	14
1 Opzet van het onderzoek	16
1.1 Inleiding	16
1.2 Normenkader	18
1.3 Aard en reikwijdte van het onderzoek	21
1.4 Aanpak van het onderzoek	21
1.5 Leeswijzer	22
2 Algemene bevindingen inzake de verstrekte incidentele subsidies	23
3 Resultaten rechtmatig- en doeltreffendheid van de verstrekte subsidie aan FFA	25
3.1 Rechtmatigheid van de verstrekking	25
3.1.1 Indiening subsidieaanvraag	25
3.1.2 Toekenning	28
3.1.3 Communicatie subsidiebesluit	29
3.1.4 Uitbetaling	30
3.1.5 Afleggen van verantwoording	32
3.1.6 Toezicht	33
3.2 Doeltreffendheid van de besteding	33
4 Resultaten rechtmatig- en doeltreffendheid van de verstrekte subsidie aan CSDB	34
4.1 Rechtmatigheid van de verstrekking	34
4.1.1 Indiening subsidieaanvraag	35
4.1.2 Toekenning	36
4.1.3 Communicatie subsidiebesluit	36
4.1.4 Uitbetaling	38

4.1.5	Afleggen van verantwoording.....	39
4.1.6	Toezicht.....	42
4.2	Doeltreffendheid van de besteding.....	44
5	Resultaten rechtmatig- en doeltreffendheid van de verstrekte subsidie aan FCVB.....	47
5.1	Rechtmatigheid van de verstrekking.....	47
5.1.1	Indiening subsidieaanvraag	47
5.1.2	Toekenning.....	49
5.1.3	Communicatie subsidiebesluit	50
5.1.4	Uitbetaling	50
5.1.5	Afleggen van verantwoording.....	51
5.1.6	Toezicht.....	52
5.2	Doeltreffendheid van de besteding.....	52
6	Conclusie en aanbevelingen.....	54
6.1	Conclusies	54
6.2	Aanbevelingen	54
7	Ambtelijke, overige en bestuurlijke reactie.....	56
7.1	Ambtelijke en overige reacties	56
7.2	Bestuurlijke reactie.....	56
8	Nawoord Rekenkamer	58
	Bijlagen.....	59

Afkortingen- en begrippenlijst

AO/IC	Administratieve Organisatie en Interne Controle
CSDB	Centro Social y Deportivo Barber
DM	Document Management
EDK	Enseñansa Deporte i Kultura
ESKD	Enseñansa Siensia Kultura i Deporte
FCVB	Fundashon Centro di Victory Boys
FFA	Fundashon Formashon i Alegria despues di Skol
Kontraloria	Kontraloria General di Kòrsou
KvK	Kamer van Koophandel & Nijverheid
MB	Ministeriële beschikking
OSC	Onderwijs Sport en Cultuur
OWCS	Onderwijs Wetenschap Cultuur en Sport
POVO-systeem	Postregistratie en Voortgangsbewaking Systeem
Rekenkamer	Algemene Rekenkamer Curaçao
RvM	Raad van Ministers
SD	Sectordirecteur
Sedreko	Sentro pa Deporte i Rekreo Kòrsou
SG a.i.	Secretaris Generaal ad interim
SOAB	Stichting Overheidsaccountantsbureau
Subsidieverordening	Subsidieverordening Curaçao 2007
UCS	Uitvoeringsorganisatie Cultuur en Sport

Rapport in het kort

Samenvatting

Op 6 oktober 2010 is de Raad van Ministers akkoord gegaan om aan FFA, CSDB en FCVB in totaal NAf. 1.064.600 aan subsidie te verstrekken.

De Staten hebben op 15 mei 2018 een motie met algemene stemmen aangenomen om de 'waarheid' te weten over de financiële middelen die aan deze drie instellingen zijn verstrekt. Daarnaast hebben de Staten in deze motie besloten om de Rekenkamer te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de rechtmatig- en doelmatigheid van de toegekende middelen aan deze instellingen.

Vanwege de behoefte van de Staten te weten het financieel belang waarbij een bedrag van NAf. 1.064.600 via de landskas is uitbetaald en rekening houdende met het maatschappelijk belang ter bevordering van onderwijs, sport en gezonde levensstijl waarvoor deze financiële middelen zijn verstrekt, heeft de Rekenkamer besloten het onderzoek uit te voeren. Het betreft een onderzoek naar de rechtmatigheid en doeltreffendheid van de toegekende financiële middelen aan FFA, CSDB en FCVB.

Als centrale vraag voor dit onderzoek heeft de Rekenkamer de volgende vraag geformuleerd en deze aan de Staten gecommuniceerd.

Is het proces vanaf de aanvraag tot en met vaststelling van de subsidie aan 'Fundashon Formashon i Alegria Despues di Skol', 'Centro Social y Deportivo Barber', en 'Fundashon Centro di Victory Boys' verlopen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving en hebben deze instellingen de ontvangen publieke middelen aangewend voor het doel waarvoor deze zijn toegekend?

Voor het onderzoek heeft de Rekenkamer interviews gehouden met de toenmalige minister van Financiën, de toenmalige minister van OSC, afgevaardigde(n) van de betreffende ministeries inclusief de ex-directeur ad interim van de Directie van Financiën, de secretaris en adjunct secretaris van de RvM alsmede (ex)bestuursleden van de onderhavige instellingen. Voorts zijn er diverse relevante documenten waaronder landsverordeningen, beleidsstukken,

besluiten van de RvM, notulen¹, facturen en overige onderliggende bescheiden geanalyseerd. De Rekenkamer kon echter niet over alle opgevraagde documenten beschikken, omdat deze niet aan haar ter beschikking zijn gesteld. De Rekenkamer heeft controlewerkzaamheden opgezet en uitgevoerd op een wijze die haar in staat stelde om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen, teneinde conclusies te kunnen trekken waarop zij haar oordeel kon baseren.

Uit het onderzoek is gebleken dat de aanvraag en toekenning van onderhavige incidentele subsidies niet conform de gehanteerde Nota Subsidiebeleid², welke door de RvM is geaccordeerd, is verlopen, omdat:

- de drie subsidieaanvragen niet zoals voorgeschreven in de 'Nota Subsidiebeleid afhandelingsprocedure' uiterlijk vóór 1 februari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, zijn ingediend;
- de ingediende verzoeken onvolledig waren. De vereiste documenten die samen met de verzoeken hadden moeten worden ingediend, ontbreken. Ondanks dat de verzoeken niet tijdig zijn ingediend en niet volledig waren, zijn de verzoeken ontvankelijk verklaard en door de minister van OSC en/of de minister van Financiën in behandeling genomen;
- geen inhoudelijke toetsing door de Directie van OSC is gedaan alvorens de RvM op 6 oktober 2010 het 'op stuk'³ genomen besluit heeft bekrachtigd;
- de RvM bij het goedkeuren van de subsidieverzoeken besloten heeft om af te wijken van de Nota Subsidiebeleid waaronder het achterwege laten van het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met de instellingen.

Tevens is het proces van subsidieverstrekking aan bovengenoemde instellingen vanaf de uitbetaling tot en met vaststelling niet rechtmatig verlopen. Het is ook gebleken dat de regering de doeltreffendheidsnormen niet specifiek heeft uitgewerkt en medegedeeld aan de subsidieontvangers, noch erop heeft toegezien dat aan deze normen wordt voldaan.

---

¹ De in dit rapport genoemde notulen zijn van UCS ontvangen en zijn niet ondertekend door het bestuur van CSDB. Er is geen bewijs dat CSDB akkoord is gegaan met deze vastleggingen. Wij hebben ook geen verdere documentatie ontvangen waaruit blijkt dat de notulen zijn geaccordeerd.

² Nota Subsidiebeleid 31 oktober 2001

³ Het op stuk accorderen betekent dat het besluit buiten een vergadering van de RvM heeft plaatsgevonden.

Conclusies

Op basis van deze bevindingen is de Rekenkamer tot de volgende conclusies gekomen.

De aanvragen zijn in behandeling genomen terwijl deze niet voldeden aan tijdigheid- en volledigheidaspect zoals voorgeschreven in de Nota Subsidiebeleid. Bij de toekenning van de subsidie aan deze drie instellingen is afgeweken van de regels in de Nota Subsidiebeleid zonder vermelding van de reden voor afwijking.

Ten aanzien van rechtmatigheid heeft de Rekenkamer geconcludeerd dat de subsidies aan de drie instellingen niet rechtmatig zijn verstrekt, doordat niet voldaan is aan alle bepalingen opgenomen in de relevante wet- en regelgeving en de voorgeschreven procedures met betrekking tot uitbetaling, verantwoording, toezicht en vaststelling.

Verder heeft de regering geen zorg gedragen voor de vaststelling van het landsbesluit voor de begrotingswijziging. Daarnaast is de minister van OSC niet bij landsbesluit gemachtigd om over de kredieten te beschikken. De concepten hiervoor zijn opgesteld maar de vaststelling hiervan kon niet getraceerd worden door de Rekenkamer. Pas bij de vaststelling van de jaarrekening van het dienstjaar 2010⁴ in het jaar 2015, is de begrotingswijziging bij landsverordening geschied. De ministeriële beschikkingen voor de vaststelling van de verstrekte subsidies waarin het doel, het bedrag en overige subsidievoorwaarden opgenomen hadden moeten worden, ontbreken. Ook bij de verantwoording is een en ander niet verlopen conform de wet- en regelgeving en de procedures. De Subsidieverordening⁵ stelt regels die aangeven binnen welke termijn de gesubsidieerde instellingen een verantwoording, door middel van een financieel verslag en een activiteitenverslag, moeten afleggen en biedt de mogelijkheid voor tussentijdse verantwoording. Daarnaast is de RvM in haar besluit d.d. 6 oktober 2010 akkoord gegaan dat de minister van OSC aan de instellingen moet communiceren dat aan het einde van de activiteit/investering, verantwoording wordt vereist onder overlegging van alle relevante verzochte informatie (met inbegrip van facturen).

Gebleken is dat het Ministerie van OWCS niet erop heeft toegezien dat FFA en FCVB tijdig en in de juiste vorm verantwoording afleggen. Geconstateerd is dat het ministerie pas negen jaar nadat de subsidies zijn verstrekt, de instellingen heeft benaderd en voordien geen toezicht heeft uitgeoefend op de verstrekte subsidies aan deze twee instellingen. Tevens is

---

⁴ Landsverordening van de 14de September 2015 houdende vaststelling van de jaarrekening van het Land voor het dienstjaar 2010 (PB 2015, no. 54)

⁵ Artikelen 16 lid 2 en 21 lid 3

door het ministerie niet nagegaan of de beoogde (goedgekeurde) doelstellingen door de gesubsidieerde instellingen zijn behaald.

Met betrekking tot CSDB is het Ministerie van OWCS vanaf 2011 gestart met het toezicht houden op de verleende subsidie. Door het tijdelijk plaatsen van het beleidsveld Sport onder het Ministerie van Algemene Zaken tussen 2013 en 2015, was er sprake van onduidelijkheid met betrekking tot de verantwoordelijkheid van het Ministerie van OWCS inzake het houden van toezicht. Ondanks deze onduidelijkheid heeft het ministerie vanaf 2013 het bestuur van CSDB benaderd om verantwoording te vragen over het door CSDB ontvangen subsidiebedrag van

NAf. 985.000. Dit blijkt uit de ontvangen documenten en verklaringen van de medewerkers van het ministerie. Vanaf 2013 heeft het ministerie geconstateerd dat het doel waarvoor de subsidie is verstrekt niet gerealiseerd werd. Toen in 2015 duidelijk werd dat het beleidsveld Sport weer onder het Ministerie van OWCS werd ondergebracht, heeft het ministerie wederom invulling gegeven aan haar taak als toezichthouder. Dit toezicht heeft echter niet geleid tot de nodige stappen die ervoor hadden moeten zorgen dat de financiële bijdrage als gevolg van het niet voldoen aan de voorwaarden ingetrokken werd. Het bestuur van CSDB heeft in 2018 verantwoording afgelegd. Uit de documenten en informatie die de Rekenkamer tot haar beschikking heeft gekregen, is gebleken dat deze verantwoording onrechtmatig is omdat de uitgaven niet ten behoeve van het goedgekeurde doel zijn gedaan. Voorts is van het totaal ontvangen bedrag van NAf. 985.000 een bedrag van NAf. 272.752 niet aan de hand van onderliggende facturen gestaafd. Daarnaast is de verantwoording niet voorzien van een jaarrekening en accountantsverklaring welke vereist is volgens de Subsidieverordening.

Doeltreffendheid

De regering heeft niet bewaakt of de subsidies die aan de drie instellingen zijn toegekend, aan het beginsel van doeltreffendheid voldoen. Dit principe verwijst naar het behalen van de vooropgestelde doelstellingen en verwachte resultaten. Uit het onderzoek is gebleken dat aan de volgende aspecten niet of niet naar behoren is voldaan:

- Het goedgekeurde doel van de verstrekte subsidies is bij de toekenning niet formeel aan de drie instellingen gecommuniceerd.
- Het Ministerie van OWCS heeft niet gecontroleerd of FFA en FCVB de goedgekeurde doelen hebben bereikt met de besteding van de ontvangen financiële middelen.
- In het geval van CSDB heeft het Ministerie van OWCS geconstateerd dat het goedgekeurde doel niet behaald zou worden, maar heeft niet conform artikel 26 lid

- 1 punt c van de Subsidieverordening de nodige stappen ondernomen om het verstrekte bedrag in te trekken.
- Het bestuur van CSDB heeft de bestemming waarvoor zij de subsidie heeft ontvangen gewijzigd zonder een voorafgaand besluit van de RvM. Het grasveld waarvoor de financiële middelen zijn verstrekt is echter niet aangelegd. De CSDB heeft de aan haar verstrekte subsidie voor een groot deel besteed aan andere uitgaven, waaronder operationele kosten van het team en de kosten voor het plaatsen van lichtmasten en omheining op het veld.
  - De Rekenkamer heeft geconstateerd dat de RvM op 15 mei 2019 besloten⁶ heeft om de bestemming van de in 2010 versterkte subsidie te wijzigen en deze vast te stellen conform de door het bestuur van CSDB gehanteerde bestemmingswijziging. Dit betekent dat de RvM doelbewust in het jaar 2019 een besluit heeft genomen waarbij de regering achteraf het onrechtmatig gebruik van de subsidie door CSDB recht trekt door akkoord te gaan met de bestemmingswijziging. Echter, dit betekent niet dat CSDB heeft voldaan aan het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, namelijk het plaatsen van het kunstgras op het veld van Barber ter bevordering van de verdere ontwikkeling van de sportaangelegenheden.

Door het niet volgen van de Nota Subsidiebeleid, het niet voldoen aan de bepalingen opgenomen in de Subsidieverordening en de relevante procedures/richtlijnen opgenomen in het handboek 'AO-Procedure Aangaan van Financiële Verplichtingen' en de doeltreffendheidscriteria bij de verstrekking van deze subsidies, heeft de regering in dit geval niet conform de zorgvuldigheidsnorm van behoorlijk bestuur gehandeld.

Aanbevelingen

De Rekenkamer beveelt de Staten aan om, gezien de resultaten van dit onderzoek op de rechtmatigheidstoetsing en rekening houdende met de resultaten van een eerder door de Rekenkamer uitgebracht rapport in juni 2018⁷, erop toe te zien dat het Ministerie van OWCS de in 2018 door de Rekenkamer voorgedragen aanbevelingen uitvoert. Dit, om zo een

---

⁶ Naar aanleiding van het rapport d.d. 24 april 2019 van de SOAB kenmerk:19/0362R/SF bevattende een feitenonderzoek naar de verstrekte financiering aan CSDB en de door de minister van OWCS aangeboden overzicht d.d. 20 februari 2019 kenmerk:19/0127C/SF betreffende de procesgang t.a.v. het verbeterings-traject van het sportveld van CSDB.

⁷ 'Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 tot en met 2015'.

efficiënte en effectieve besteding van de financiële middelen uit de Landskas te kunnen garanderen bij het verstrekken van subsidies.

Daarnaast beveelt de Rekenkamer de Staten aan, om de RvM erop te wijzen dat de Ministeries van OWCS en Financiën de bepalingen en de procedures opgenomen in de Subsidieverordening en de AO-procedures Aangaan van Financiële Verplichtingen bij het verstrekken van subsidie, gevolgd moeten worden. In casu betekent dit dat de Staten de regering ter verantwoording moeten roepen inzake het feit dat de regering achteraf het onrechtmatig gebruik van de subsidie door CSDB rechtstreekt door akkoord te gaan met de bestemmingswijziging.

Verder beveelt de Rekenkamer de Staten aan om de minister van OWCS ter verantwoording op te roepen voor het niet naleven van de subsidievoorwaarden ten aanzien van het:

- in behandeling nemen van verzoeken die niet volledig zijn ingediend;
- formeel communiceren van de subsidievoorwaarden bij de toekenning;
- zorgdragen voor deugdelijk toezicht door middel van medewerkers met de nodige kennis en ervaring. De medewerkers die belast zijn met het toezicht op de door het ministerie verstrekte subsidies, dienen de nodige kennis en vaardigheden op te doen voor een efficiënter en effectiever toezicht;
- tijdig en daadkrachtig ingrijpen bij het niet voldoen aan het subsidiedoel en de subsidievoorwaarden;
- vaststellen van de subsidies.

Met betrekking tot de resultaten op de doeltreffendheidstoetsing bevelen wij de Staten aan om van de minister van OWCS te eisen, om ervoor te zorgen dat CSDB het bedrag van Naf. 272.752 binnen een door de regering vastgestelde termijn terugstort op de rekening van de overheid, voor zover de besteding van deze gelden niet aan de hand van onderliggende documenten worden onderbouwd.

Rapòrt resumé

Resúmen

Riba 6 di òktober 2010, Konseho di Minister a bai di akuerdo pa duna supsidio na FFA, CSDB i FCVB na un balor total di NAf. 1.064.600. Riba 15 mei 2018, Parlamento a pasa un moshon unánime pa sa e bèrdat tokante e supsidionan duná na e tres instansianan akí. Tambe Parlamento a disidí den e moshon pa pidi Kontraloria General (di awor padilanti: Kontraloria) hasi un investigashon di e legalidat i efisiensia di e medionan finansiero duná na e instansianan akí.

Basá riba e nesesidat di Parlamento, e interes finansiero en bista ku un suma di NAf. 1.064.600 a wòrdu pagá for di kaha di gobièrnu, i teniendo kuenta ku e interes general di stimulá enseñansa, deporte i un estilo di biba saludabel, pa kual e medionan finansiero a wòrdu duná na e instansianan ariba menshoná, Kontraloria a disidí pa hasi un investigashon. Ta trata aki di un investigashon riba legalidat i efikasía di e sumanan duná na FFA, CSDB i FCVB.

Kontraloria a formulá e siguiente pregunta sentral i a komunik'é na Parlamento:

E proseso, for di e petishon te na determinashon di e supsidio duná na Fundashon Formashon i Alegria Despues di Skol, Centro Social i Deportivo Barber, i Fundashon Centro di Victory Boys a kumpli ku lei i regulashon, i e institutonan a usa e fondonan akí konforme e petishonnan akordá?

Pa e investigashon akí, Kontraloria a tene entrevista ku e ministernan anterior di Finansa i di Enseñansa, Deporte i Kultura, representante di e ministerionan konserní, inkluso e èks-direktor interino di Direktorado di Finansa, sekretario i sekretario athunto di Konseho di Minister i tambe (èks)miembronan di direktiva di e tres instansianan. Ademá, a tuma nota i a analisá diferente dokumento, manera ordenansa, dokumento di maneho, dekreto di Konseho di Minister, nótulo⁸, faktura i otro dokumentonan pa fundamentá.

---

⁸ E nótulonán menshoná den e rapòrt akí nos a risibí di UCS i nan no ta firmá dor di direktiva di CSDB. No tin prueba ku CSDB a bai di akuerdo ku e nótulonán akí. Tampoko nos no a risibí niun otro dokumentashon kaminda por saka afó ku e nótulonán a wòrdu akordá.

Sinembargo, Kontraloria no por a disponé di tur e dokumentonan ku el a pidi, pasobra esakinan no a wòrdu poné na su disposishon. Kontraloria a planifiká i ehikutá su trabounan di kontrol di un manera ku a permití Kontrolaria haña suficiente informashon di kontrol pa por saka konklushon riba kua e por basa su opinion.

E investigashon a mustra ku e petishon i konseshonnan di supsidio na e tres institutonan no a bai conforme loke tin stipulá den e Nota di Maneho pa Supsidio⁹ akordá dor di Konseho di Minister, pasobra:

- E tres petishonnan pa supsidio no a wòrdu entregá pa mas tardá dia 1 di febrüari di e aña promé ku e aña di presupuesto pa kua e supsidio a wòrdu pidí manera ta preskribí den e Nota di Maneho pa Supsidio bou di: ‘Prosedura pa Atendé (Petishon)’
- E petishonnan tabata inkompleto. Falta e dokumentonan rekerí huntu ku e petishon. Apesar ku e petishonnan no a wòrdu entregá na tempu ni no tabata kompleto, tòg nan a wòrdu deklará atmisibel i a wòrdu tratá dor di minister di EDK i/o minister di Finansa.
- Direktorado di EDK no a hasi un investigashon di kontenido promé ku Konseho di Minister a ratifiká e desishon tumá ‘op stuk’¹⁰ dia 6 di òktober 2010.
- Konseho di Minister a tuma e desishon pa desviá for di e ‘Nota di Maneho pa Supsidio’ dor di no rekerí entre otro un akuerdo di kooperashon ku e instansianan.

Alabes, e proseso di otorgá supsidio na e tres instansianan no a bai conforme lei, for di e parti di pagamentu te ku determinashon di e supsidio. Na mes momento, a sali na kla ku gobièrnu no a elaborá spesífikamente riba e normanan di efikasía ni tampoko a komuniká esaki na esnan ku a risibí e supsidionan. Tampoko a pèrkurá pa a kumpli ku e normanan akí.

Konklushonnan

Basá riba e resultatonan akí, Kontraloria ta yega na e siguiente konklushonnan.

E petishonnan a wòrdu tratá sin ku nan a kumpli ku e aspekto di límite di tempu i sin ku nan tabata kompleto di akuerdo ku loke ta stipulá den e ‘Nota pa Maneho di Supsidio’. Na momentu di otorgá e supsidio na e tres instansianan aki a desviá for di e reglanan den e ‘Nota pa Maneho di Supsidio’ sin menshoná e motibo pa e deviashón.

---

⁹ Nota Subsidiebeleid 31 di òktober 2001

¹⁰ Akordá ‘op stuk’ ta nifiká ku e desishon a wòrdu tuma pafó di un reunion di Konseho di Minister.

Enkuanto legalidat, Kontraloria ta konkluí ku e supsidionan duná na e tres instansianan no a wòrdu duná legalmente, pasobra no a kumpli ku tur e stipulashonnan den e lei- i reglanan relevante i e proseduranan preskribí pa loke ta trata pago, responsabilisashon, supervishon i determinashon.

Ademas, gobièrnu no a sòru pa pasa e dekreto pa e modifikashon di presupuesto. Fuera di esei, Minister di EDK no a wòrdu outorisá pa disponé di e medionan finansiero. E konseptonan a wòrdu trahá, pero Kontraloria no por a komprobá ku esakinan a wòrdu formalisá. Ta te na momento ku a aprobá e kuenta anual di aña 2010¹¹ den 2015, e modifikashon di presupuesto a keda formalisá pa medio di un ordenansa.

Falta e dekretonan ministerial den kua mester a fiha e meta pa kua e supsidionan a wòrdu duná, e sumanan korespondiente i e otro kondishonnan di supsidio. Pa loke ta trata responsabilisashon tambe tin un ke otro ku no a bai conforme lei, regulashon i prosedura. Ordenansa di Supsidio¹² ta regla den kuantu tempu e instansianan ku risibí supsidio mester duna kuenta pa medio di un relato finansiero i un relato di aktividat. Tambe, e Ordenansa ta duna posibilidat pa entregá kuenta preliminar.

Ademas, Konseho di Minister, den su desishon di dia 6 di òktober 2010, a bai di akuerdo ku Minister di EDK tin ku komuniká na e instansianan ku, na final di e aktividat/invershon ta eksigí responsabilisashon dor di entregá tur dokumentonan relevante ku wòrdu pidí (inkluyendo faktura).

A resultá for di e investigashon ku Ministerio di ESKD no a pèrkurá pa FFA i FCVB responsabilisá na tempu ni den e forma korekto. A konstatá ku Ministerio di ESKD, despues di nuebe aña ku e supsidio a wòrdu duna na FFA i FCVB, a aserká nan i anteriormente no a supervisá e supsidio duna na nan. E ministerio no a kontrolá tampoko si e metanan (aprobá) aspirá dor di e instansianan ku a risibí supsidio a wòrdu realisá.

Enkuanto CSDB, for di 2011 Ministerio di ESKD a start ku supervishon di e supsidio otorgá. Dor ku entre 2013 i 2015 a pone maneho di deporte bou di Ministerio di Asuntunan General, Ministerio di ESKD no tabatin muchu klaridat pa loke ta trata nan responsabilidat pa supervisá.

---

¹¹ Ordenansa di 14 de sèptèmber 2015 pa aprobashon di e relato anual di Pais pa e aña di servisio 2010 (PB 2015, no. 54)

¹² Artíkulon 16 insiso 2 i 21 insiso 3

Apesar ku no tabatin klaridat tokante e punto akí, segun deklarashon i dokumentonan risibí di funshonarionan di ESKD, e ministerio a aserka direktiva di CSDB den 2013 pa pidi responsabilisashon di e suma di supsidio di NAf. 985.000 ku CSDB a risibí. For di 2013, e ministerio a konstatá ku e meta pa kua e suma di supsidio a wòrdu duná no a wòrdu realisá.

Na 2015, na momento ku a haña mas klaridat ku maneho di deporte a bini bèk bou di responsabilidat di ministerio di ESKD, e ministerio a bolbe duna kontenido na su tarea di supervisor. E supervishon akí lamentablemente no a resultá den pasonan konkreto ku lo mester a hiba na revokashon di e suma dor ku no a kumpli ku e kondishonnan.

Den 2018, direktiva di CSDB a bin duna un responsabilisashon. E dokumentonan ku Kontraloria tin na su disposishon ta mostra ku e responsabilisashon akí no a bai conforme lei pasobra e gastunan no a wòrdu hasi pa e meta akordá.

Ademas tin un suma di NAf. 272.752, di e NAf. 985.000, ku no a wòrdu supstansiá ku faktura. Banda di esei, e responsabilisashon no ta kompañá pa un relato anual i un deklarashon di akountent, manera Ordenansa di Supsidio ta eksigí.

Efikasia

Gobièrnu no a vigilá si e supsidionan duná na e tres instansianan ta kumpli ku e prinsipio di efikasía. E prinsipio akí ta referí na realisashon di e metanan ku a stipulá delantá i e resultadonan sperá. For di e investigashon a sali na kla ku no a kumpli, òf no manera mester ta, ku e siguiente aspektonan:

- E meta aprobá di e supsidionan no a wòrdu komuniká formalmente na e tres instansianan na momento ku a konsedé e supsidio.
- Ministerio di ESKD no a kontrolá si FFA i FCVB a logra e metanan aprobá ku uso di e medionan finansiero risibí.
- Den kaso di CSDB, e ministerio a konstatá ku e meta aprobá lo no a wòrdu realisá, pero no a tuma e pasonan nesesario conforme artíkulo 26 insiso 1 punto c di Ordenansa di Supsidio pa revoká e suma di supsidio.
- Direktiva di CSDB a kambia e destinashon di e supsidio sin un desishon preliminar di Konseho di Minister. E yerba artifisial pa vèlt pa kua e supsidio a wòrdu duná no a wòrdu poné. CSDB a usa gran parti di e montante ku nan a risibí na otro gastu, manera gastu operashonal di e tim i gastu pa pone palu di lus i kurá rònt di e vèlt.

- Kontraloria a konstatá ku dia 15 di mei 2019, Konseho di Minister a tuma e desishon¹³ pa kambia e destinashon di e supsidio duná na aña 2010 i fiha esaki conforme e kambionan hasí dor di direktiva di CSDB. Esaki ta enserá ku na 2019, Konseho di Minister a disidí konsientemente pa drecha e uso no conforme lei di e supsidio dor di CSDB. Sinembargo, esaki no ta nifiká ainda ku CSDB a kumpli ku e meta pa kua e supsidio a wòrdu duná, esta, pone e yerba artifisial riba vèlt di Barber pa asina sigui stimulá desaroyo di aktividat deportivo.

Debí na e echo ku no a sigui e Nota di Maneho pa Supsidio i ku no a kumpli ku e stipulashonnan fihá den Ordenansa di Supsidio i e proseduranan/normanen fihá den e manual 'AO-procedure Aangaan Financiële Verplichtingen' i e kriterionan di efikasía na momento di otorgá supsidio, gobièrnu no a aktua den e kaso akí conforme e norma di koutela di bon gobernashon.

Rekomendashonnan

Kontraloria ta rekomendá parlamento pa, mirando e resultadonan di e investigashon akí di legalidat i teniendo kuenta ku e resultadonan di e rapòrt ku Kontraloria a saka den yùni di 2018¹⁴, pèrkurá pa Ministerio di ESKD ehekutá e rekomendashonnan hasí dor di Kontraloria pa por garantisá un uso efisiente i efikas di e medionan finansiero for di kaha di gobièrnu na momento ku otorgá supsidio.

Ademas, Kontraloria ta rekomendá Parlamento pa mustra Konseho di Minister riba e echo ku Ministerio di ESKD i Ministerio di Finansa mester sigui e stipulashonnan i proseduranan fihá den Ordenansa di Supsidio i e 'AO-procedures Aangaan Financiële Verplichtingen' na momento ku ta otorgá supsidio. Den e kaso akí, esei ta nifiká ku Parlamento mester yama gobièrnu pa bin responsabilisá su mes pa e echo ku, despues ku CSDB a usa e supsidio no conforme lei, gobièrnu a drecha esaki dor di bai di akuerdo ku eambio di destinashon.

Tambe, Kontraloria ta rekomendá Parlamento pa laga Minister di ESKD responsabilisá su mes pa e echo di no a kumpli ku e kondishonnan di supsidio tokante:

- tratamentu di petishon pa supsidio entregá inkompleto;
- komunikashon formal di e kondishonnan na momento di otorgá supsidio;

¹³ Relashoná ku e rapòrt di dia 24 di aprel 2019 di SOAB ku number 19/0362R/SF, konteniendo un investigashon di e echanan relashoná ku e fondonan duná na CSDB i e resúmen di dia 20 di febrüari 2019 ku number 19/0127C/SF, presentá dor di minister di ESKD relashoná ku e proseso di e trayekto di mehorashon di e vèlt di deporte di CSDB.

¹⁴ 'Desviashonnan for di Ordenansa di Supsidio i maneho di supsidio durante e añanan 2010 te ku 2015'.

- pèrkurá pa bon kalidat di kontrol di parti di funshonario ku e konosementu i eksperensia apropiá. E funshonarionan ku ta enkargá ku e supervishon mester atkirí e konosementu i eksperensia nesesario pa un kontrol mas efisiente i efikas;
- intervení na tempu i na un manera desisivo na momento ku no kumpli ku e meta i kondishonnan di supsidio;
- determinashon di supsidio.

Pa loke ta trata e resultadonan di e investigashon di efikasía, nos ta rekomendá Parlamento pa eksigí di Minister di ESKD pa pèrkurá ku CSDB ta depositá e suma di NAf. 272.752 bèk riba kuenta di gobièrnu den un término stipulá pa gobièrnu, te asina leu ku e suma akí no wòrdu fundamentá ku dokumento.

1 Opzet van het onderzoek

1.1 Inleiding

De Staten hebben de Rekenkamer verzocht om een onderzoek te verrichten naar de rechtmatig- en doelmatigheid van de publieke middelen toegekend aan FFA, CSDB en FCVB. Dit verzoek is gebaseerd op de op 15 mei 2018 door de Staten unaniem aangenomen motie waarin is vermeld dat het voor de Staten belangrijk is om inzicht te krijgen in de wijze waarop deze middelen zijn besteed.

In haar verzoek aan de Rekenkamer geven de Staten aan dat in de periode oktober 2010 tot en met april 2011 door de regering een totaalbedrag van NAf. 1.064.600 aan de bedoelde instellingen is toegekend. Het bedrag per instelling is als volgt:

Instelling	Rechtsvorm	Bedrag in NAf.	Reden toekenning
FFA	Stichting	50.000	Ter aanvulling van het ontbrekende bedrag in haar begroting 2010/2011
CSDB	Vereniging	985.000	Voor het aanleggen van 8.360m ² kunstgras op het sportveld van Barber
FCVB	Vereniging	29.600	Ter dekking van de aanschafkosten van een generator met een minimale capaciteit van 50KvA voor het sportcomplex

Vanwege de behoefte van de Staten, de hoogte van het uitgegeven bedrag en rekening houdende met het maatschappelijk belang waarvoor deze financiële middelen zijn verstrekt, heeft de Rekenkamer besloten het onderzoek naar de rechtmatigheid en doeltreffendheid van de toegekende financiële middelen aan FFA, CSDB en FCVB uit te voeren.

Het doel van dit onderzoek is om de Staten inzicht te geven in:

- de wijze waarop de financiële middelen aan onderhavige instellingen zijn toegekend en uitbetaald en of deze rechtmatig hebben plaatsgevonden;
- de doeltreffendheid van de besteding en de verantwoording hierover;
- de wijze waarop toezicht door het verantwoordelijke ministerie is uitgeoefend.

Om dit doel te kunnen bereiken heeft de Rekenkamer voor dit onderzoek de volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd:

Is het proces vanaf de aanvraag tot en met vaststelling van de subsidie aan 'Fundashon Formashon i Alegria Despues di Skol', 'Centro Social y Deportivo Barber', en 'Fundashon Centro di Victory Boys' verlopen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving en hebben deze instellingen de ontvangen publieke middelen aangewend voor het doel waarvoor deze zijn toegekend?

Deze vraag wordt beantwoord aan de hand van de onderstaande deelvragen:

Ten aanzien van rechtmatigheid:

1. Voldoen de verzoeken van voornoemde instellingen inzake financiële bijdragen aan de eisen van wet- en regelgeving?
2. Is de toekenning van de financiële bijdragen aan voornoemde instellingen verlopen conform de wet- en regelgeving?
3. Heeft de uitbetaling van de financiële bijdragen aan voornoemde instellingen plaatsgevonden in overeenstemming met de wet- en regelgeving?
4. Hebben de voornoemde instellingen verantwoording afgelegd over de besteding van de ontvangen publieke middelen conform de wet- en regelgeving?
5. Zijn de financiële bijdragen vastgesteld door de minister zoals voorgeschreven in de wet- en regelgeving?
6. Heeft het ministerie haar toezichtfunctie uitgeoefend zoals voorgeschreven in de wet- en regelgeving?

Ten aanzien van doeltreffendheid:

7. Waaraan hebben de voornoemde instellingen de beschikbaar gestelde publieke middelen besteed en is dit in overeenstemming met de goedgekeurde verzoeken?
8. Heeft de regering gecontroleerd of de doelen waarvoor de subsidies zijn verstrekt ook zijn gerealiseerd?

De centrale vraag en de deelvragen zijn met de Staten gecommuniceerd en afgestemd. Op basis hiervan hebben de Staten toevoegingen voorgesteld op de geformuleerde deelvragen. Echter, de Rekenkamer heeft geen aanleiding gezien om de door haar geformuleerde deelvragen aan te passen. Dit omdat de toevoegingen reeds zijn ingebed in

de door de Rekenkamer geformuleerde deelvragen en er wordt tevens opgemerkt dat de subsidies voor specifieke doelen zijn verstrekt.

1.2 Normenkader

De rechtmatigheidsnormen zijn gehaald uit de gehanteerde Nota subsidiebeleid en de wet- en regelgeving regelende de subsidieverstrekking. Aangezien het proces voor de toekenning van subsidie aan deze instellingen is gestart vóór de ontmanteling van de Nederlandse Antillen en doorliep tot ná de ontmanteling, zijn er twee verschillende kaders¹⁵ van toepassing.

Vóór de periode tot 10 oktober 2010 is de subsidieverlening gebaseerd op de op 31 oktober 2001 door de RvM geaccordeerde Nota Subsidiebeleid¹⁶ die door de Directie van Financiën is opgesteld¹⁷. Op 31 oktober 2001 heeft de RvM ingestemd met deze Nota Subsidiebeleid voor de Nederlandse Antillen, maar heeft verder niet zorggedragen voor de vaststelling van de regels voor de toekenning van subsidie opgenomen in dit beleid bij landsbesluit. Ondanks het feit dat het subsidiebeleid geen wettelijke basis vormt, werd het door de regering van de Nederlandse Antillen gehanteerd als de te volgen leidraad bij het verlenen van subsidies.

Bij de totstandkoming van het Land Curaçao per 10 oktober 2010 zijn diverse wetgevingen van zowel de Nederlandse Antillen als van het Eilandgebied Curaçao overgenomen door het nieuwe Land. De overgenomen wetgevingen zijn opgenomen in de vorm van bijlagen in de eilandsverordening ter vaststelling van de diverse ontwerplandsverordeningen van het Land Curaçao (AB 2010, no. 87).

Voor het Eilandgebied Curaçao werd vanaf het jaar 2007 de eilandsverordening houdende nieuwe regels inzake de verlening van subsidie, te weten de Subsidieverordening¹⁸, van kracht. Op 10 oktober 2010 is deze verordening, zonder aanpassing, van kracht geworden voor het Land Curaçao.

Hierbij wordt aangetekend dat voor de juiste beoordeling van de aanvraag, de toekenning, de uitbetaling, het toezicht, de verantwoording en de vaststelling van de hierboven

---

¹⁵ De Nota Subsidiebeleid en de Subsidieverordening

¹⁶ Het beleid op het gebied van subsidieverstrekking in 2001 is geformuleerd om de transparantie, uniformiteit en eenduidigheid te bevorderen, mede als één van de uitvloeisels van het financieel-economisch beleid.

¹⁷ Brief Directie Financiën d.d. 31 oktober 2001 nr. F5776

¹⁸ AB 2007, no. 104

genoemde verstrekte financiële middelen rekening is gehouden met het op dat moment van toepassing zijnde beleid oftewel wet- en regelgeving.

De aanvraag en de toekenning van de subsidie aan de onderhavige instellingen hebben vóór 10 oktober 2010 plaatsgevonden en zijn daardoor getoetst op grond van de in de Nota Subsidiebeleid opgenomen bepalingen. Deze betreffen:

- De subsidieaanvragen moeten vóór 1 februari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar waarvoor de subsidies worden aangevraagd zijn ingediend.
- De subsidieaanvragen dienen te worden ingediend bij de minister onder wiens verantwoordelijkheid de zorg valt.
- De informatie en communicatie omtrent de subsidies dienen via de verantwoordelijke directie te verlopen.
- De subsidieaanvragen dienen voorzien te zijn van de volgende bescheiden:
  - een afschrift van de oprichtingsakte en van de statuten;
  - een uittreksel van de inschrijving in het register van de KvK;
  - een beschrijving van de organisatievorm;
  - een werkprogramma en de productenbegroting van het werkprogramma;
  - een balans van het voorgaande jaar met een toelichting voor zover het geen nieuwe instelling betreft;
  - een concept samenwerkingsovereenkomst opgesteld door de instelling.
- De subsidieaanvragen dienen door de verantwoordelijke directie getoetst te worden op onderstaande punten alvorens deze door de verantwoordelijke minister ontvankelijk verklaard kunnen worden en in behandeling worden genomen:
  - of de verzoeken niet in strijd zijn met enige wettelijke bepaling?
  - of de taken waarvoor subsidie wordt gevraagd tot de zorg/het taakgebied van de Nederlandse Antillen behoren?
  - of de verzoeken tijdig zijn ingediend?
  - of de bovengenoemde verplichte documenten samen met de aanvragen zijn ingediend?
- De subsidieaanvragen dienen door de verantwoordelijke directies, zowel inhoudelijk als financieel, getoetst te worden.
- De Directie van Financiën dient de subsidieverzoeken te voorzien van een advies.

- De subsidieverzoeken dienen zo nodig door de RvM te worden goedgekeurd, waarna de betreffende minister door de RvM wordt gemachtigd om over de kredieten te beschikken.
- De instellingen dienen door de verantwoordelijke minister schriftelijk te worden geïnformeerd over het besluit van de RvM en de voorwaarden verbonden aan de toekenning van de subsidies.
- De verantwoordelijke minister dient een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten met de instelling waarin de subsidievoorwaarden worden geregeld.

Indien niet voldoende financiële middelen beschikbaar zijn op de begrotingspost, dient conform de uitvoeringsartikel 2 van de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften¹⁹ een Landsbesluit tot wijziging van de begroting te worden vastgesteld.

De uitbetaling, verantwoording, besteding van de verstrekte subsidies, het toezicht op deze verstrekte subsidies en de vaststelling daarvan hebben plaatsgevonden ná 10 oktober 2010. In de periode direct na de ontmanteling geldt de Subsidieverordening. Hierdoor zijn deze aspecten getoetst aan de bepalingen in deze verordening. Het gaat om de hiernavolgende bepalingen:

- De betaalbaarstellingen dienen overeenkomstig de vastgestelde procedures te verlopen.
- De subsidiebedragen dienen overeenkomstig de relevante vastgestelde beschikkingen te worden uitbetaald.
- De instellingen dienen verantwoording af te leggen binnen de in de verordening vermelde termijn en waar nodig deze te voorzien van een jaarrekening en accountantsverklaring.
- Het aangewezen ministerie dient toezicht te houden op de naleving van de bepalingen opgenomen in de Subsidieverordening.
- De verantwoordelijke minister dient op basis van de verantwoording van de instellingen de subsidies vast te stellen.

Daarnaast dient de uitbetaling te voldoen aan de procedures opgenomen in het handboek 'AO Procedure Aangaan van Financiële Verplichting' van het Ministerie van Financiën.

De doeltreffendheidsnormen zijn door de Rekenkamer gebaseerd op de algemene definitie van doeltreffendheid, zijnde de mate waarin het voorgenomen doel wordt bereikt.

---

¹⁹ PB 1992, no. 99 zoals gewijzigd

Op basis daarvan hebben wij onderzocht in hoeverre de doelen waarvoor de subsidie aan FFA, CSDB en FCVB zijn verstrekt, gerealiseerd zijn.

1.3 Aard en reikwijdte van het onderzoek

Het onderzoek is afgebakend tot de belopen procedure vanaf de aanvraag tot en met de vaststelling van de toegekende publieke middelen. De onderzoeksperiode betreft de periode vanaf het moment dat de verzoeken door de instellingen zijn ingediend (in augustus 2010) tot het moment van afronding van het onderzoek. Verder is het onderzoek afgebakend tot het nagaan of de bepalingen conform het geldende beleid en de wet- en regelgeving zijn nageleefd en of de doelen gerealiseerd zijn. Wij hebben geen onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de producten/diensten die gerealiseerd zijn.

1.4 Aanpak van het onderzoek

Onze onderzoekwerkzaamheden bestonden hoofdzakelijk uit documentenanalyse en interviews met de verschillende stakeholders die belast zijn geweest met de toetsing van deze subsidieverleningen, toekenning, betaalbaarstelling en toezicht alsmede de vertegenwoordigers van de verschillende instellingen.

De Rekenkamer heeft informatie en documentatie opgevraagd bij:

- het Ministerie van OWCS (UCS);
- het Ministerie van Financiën (afdeling Agenda, afdeling Treasury, afdeling Financieel Toezicht en de afdeling AO/IC);
- de KvK;
- het Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening (afdeling DM);
- het secretariaat van de RvM;
- de SOAB;
- de (ex-)bestuursleden van FFA, CSDB en FCVB.

Daarnaast hebben wij interviews gehouden met de toenmalige minister van Financiën, de toenmalige minister van OSC, afgevaardigde(n) van desbetreffende ministeries, inclusief de ex-directeur a.i. van de Directie van Financiën en de (ex)bestuursleden van de onderhavige instellingen.

Echter, zowel tijdens het vooronderzoek als tijdens het (feiten)onderzoek werd de Rekenkamer geconfronteerd met het feit dat informatie en relevante documenten onvolledig of helemaal niet beschikbaar zijn.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de algemene bevindingen inzake de verstrekte subsidies aan de drie instellingen. Vervolgens worden in de hoofdstukken 3 tot en met 5 de resultaten van de toetsing op rechtmatigheid alsmede de doeltreffendheid van de toegekende financiële middelen aan FFA, CSDB en FCVB, gepresenteerd. Hoofdstuk 6 geeft de conclusie en aanbevelingen aan. In hoofdstuk 7 zijn de ambtelijke en bestuurlijke reacties in het kader van hoor en wederhoor opgenomen. Het rapport wordt afgesloten met het nawoord van de Rekenkamer in hoofdstuk 8.

2 Algemene bevindingen inzake de verstrekte incidentele subsidies

De subsidieverzoeken van FFA, CSDB, en FCVB zijn alle drie op dezelfde manier behandeld en hebben alle drie hetzelfde traject doorlopen. Dit blijkt uit het advies van de Directie van Financiën d.d. 17 september 2010, het ‘op stuk’ genomen besluit d.d. 21 en 22 september 2010 en het besluit van de RvM d.d. 6 oktober 2010 met betrekking tot de subsidieverstreking aan deze drie instellingen.

Alvorens in te gaan op de bevindingen met betrekking tot de rechtmatigheid en doeltreffendheid van de toegekende subsidies dient te worden vermeld dat de Rekenkamer niet over alle benodigde informatie kon beschikken. De volgende redenen zijn door betrokkenen genoemd voor de onvolledigheid en het niet beschikbaar zijn van relevante informatie en documenten.

- Het betreffen oude subsidies die zijn toegekend voordat de nieuwe staatkundige structuur van het Land Curaçao per 10 oktober 2010 van kracht is geworden.
De opgevraagde documenten en informatie zijn niet allemaal terug te traceren, omdat men geen toegang meer heeft tot deze informatie die in de oude systemen van vóór de ontmanteling is opgeslagen.
- Bij de betreffende ministeries zijn geen gedegen dossiers hieromtrent bijgehouden. Bij de ministeries bestaat onduidelijkheid met betrekking tot de verantwoordelijkheid inzake het bijhouden van dossiers. Binnen het Ministerie van OWCS beschikken niet alle organisatieonderdelen over de relevante correspondentie en documenten.
- Het verloop van de documenten blijkt merendeels niet uit het POVO-systeem.
- De instellingen hebben een gebrekkige administratie, waardoor niet alle relevante documenten, bankafschriften en facturen beschikbaar waren.
Twee van de instellingen zijn niet meer actief. De stichting FFA is vanaf 11 november 2015 opgeheven en FCVB is al zeven jaar niet meer actief, waardoor de documenten niet allemaal bewaard zijn gebleven.

Op basis van de beschikbare informatie komt de Rekenkamer tot de conclusie dat de subsidieverstrekingen aan alle drie instellingen niet aan de criteria van de Nota Subsidiebeleid en rechtmatigheid op basis van de subsidieverordening hebben voldaan. In de tabellen 1a en 1b is dit zichtbaar gemaakt.

Tabel 1a: Resultaten toetsing aan de Nota Subsidiebeleid

Nummer	Procesfase	FFA	CSDB	FCVB
1	Aanvraag			
2	Toekenning			

Tabel 1b: Resultaten rechtmatigheid

Nummer	Procesfase	FFA	CSDB	FCVB
1	Uitbetaling			
2	Besteding			
3	Verantwoording			
4	Toezicht			
5	Vaststelling			

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen met een nadere onderbouwing van de rechtmatigheidscriteria die per fase van het subsidieproces zijn getoetst en het resultaat van deze toetsing.

Verder hebben wij geconcludeerd dat het beoogde doel met de subsidieverstreking aan CSDB niet gerealiseerd is. De instellingen FFA en FCVB hebben de ontvangen subsidie besteed aan het daarvoor beoogde doel.

Tabel 1c: Resultaten doeltreffendheid

Nummer	Criteria	FFA	CSDB	FCVB
1	Besteding subsidie conform doelstelling			
2	Controle vanuit de regering op realisatie van de doelstelling door de instellingen			

 Voldaan

 Niet tijdig of onjuist of onvolledig

 Niet voldaan

Deze conclusies worden per instelling onderbouwd aan de hand van de bevindingen in de navolgende hoofdstukken 3, 4 en 5.

3 Resultaten rechtmatig- en doeltreffendheid van de verstrekte subsidie aan FFA

3.1 Rechtmatigheid van de verstrekking

Uit het onderzoek is gebleken dat de aanvraag en toekenning van de incidentele subsidie aan FFA niet conform de gehanteerde Nota Subsidiebeleid is verlopen. Omdat geen regels voor het toekennen van subsidies bij wet zijn vastgesteld, werd zoals reeds vermeld binnen de Nederlandse Antillen uitgegaan van de regels vastgesteld door de RvM. Derhalve is getoetst of bij de toekenning van deze subsidies de regels zijn nageleefd. Uit het onderzoek is gebleken dat de RvM bij besluit d.d. 6 oktober 2010 akkoord is gegaan om af te wijken van twee van de regels opgenomen in de Nota Subsidiebeleid. Een reden voor het afwijken van deze twee regels blijkt noch uit het advies van Financien noch uit het besluit van de RvM. Tevens kan geconcludeerd worden dat het proces van subsidieverstrekking vanaf de uitbetaling tot en met vaststelling, niet rechtmatig is verlopen. De conclusie dat de subsidie aan FFA niet rechtmatig is verlopen heeft te maken met het feit dat bij de uitbetaling, verantwoording, toezicht en de vaststelling niet aan alle bepalingen in de geldende wet- en regelgeving is voldaan. In het kader van het hierboven genoemde wordt verwezen naar de tabellen 1a en 1b in hoofdstuk 2 en de nadere toelichting in bijlage 1. Uit deze nadere toelichting blijkt dat de subsidie aan FFA aan 17 van de 23 criteria niet heeft voldaan.

Voor wat betreft de doeltreffendheid van de subsidie is niet gebleken dat de verantwoordelijke minister formeel het doel waarvoor de subsidie is verstrekt aan de instelling heeft gecommuniceerd. Wij hebben vastgesteld dat de instelling de ontvangen subsidie (bedrag van NAf. 50.000) heeft besteed voor het afdekken van het tekort op haar begroting waarvoor zij de subsidie heeft aangevraagd.

In het hiernavolgende zullen wij ingaan op de criteria waaraan de verleende subsidie aan FFA niet heeft voldaan.

3.1.1 Indiening subsidieaanvraag

De aanvraag van FFA is noch tijdig noch bij de juiste minister ingediend. De brief is op 5 augustus 2010²⁰ gedateerd en is niet gericht aan de toenmalige minister van OSC. Het verzoek betreft de mogelijkheid om fondsen te verkrijgen ter aanvulling van het ontbrekende bedrag op haar begroting. Dit verzoek is ingediend bij de toenmalige Minister President, doch, een bewijs dat het verzoek is doorgestuurd naar de minister van OSC ontbreekt. De

---

²⁰ RNA nummer 4136 d.d. 11 Augustus 2010

toenmalige minister van OSC heeft in een interview met de Rekenkamer beaamt het verzoek nooit te hebben ontvangen.

Naast het feit dat de aanvraag niet tijdig (uiterlijk 1 februari) is ingediend, blijkt ook dat de vereiste informatie niet is toegevoegd aan de aanvraag. De vereiste documenten zijn niet te vinden in de dossiers (bij het Ministerie van OWCS, DM en het Ministerie van Financiën) en konden desgevraagd niet aan ons worden verstrekt.

Het ontbreken van de documenten wordt verklaard aan de hand van de volgende constatering:

- De UCS beschikt niet over dossiers die betrekking hebben op voornoemde aanvraag en de daarbij behorende stukken. Dit, omdat zij pas in 2018, nadat zij informatie heeft ontvangen van het Ministerie van Financiën²¹, erachter is gekomen dat aan FFA in 2010 subsidie is toegekend. De documenten die door FFA aan UCS zijn verstrekt, bevatten de aanvraag exclusief de daarbij behorende bescheiden.
- Uit de dossiers bij DM heeft de Rekenkamer een kopie van het verzoek van FFA ontvangen. De vereiste bescheiden die samen met bovengenoemde subsidieaanvraag ingediend hadden moeten worden ontbreken, met uitzondering van de inschrijving bij de KvK.

De Rekenkamer heeft bij het bestuur van FFA navraag gedaan of zij de voorgeschreven documenten samen met de aanvraag heeft ingediend. De voorzitter meende zich te herinneren dat alle relevante documenten samen met het verzoek zijn ingediend, terwijl de directeur van FFA aangaf dat alle documenten in de administratie aanwezig zijn, waardoor hij het zeer plausibel acht dat alle bescheiden samen met de subsidieaanvraag zijn ingeleverd. De directeur kon echter geen kopie van de documenten die naar hun zeggen samen met het verzoek zijn ingediend, aan de Rekenkamer overleggen. Aangezien het verzoek niet tijdig (uiterlijk 1 februari) is ingediend, noch vergezeld was van de vereiste documenten en ook niet aan de juiste minister is aangeboden, had het verzoek als niet ontvankelijk moeten worden verklaard.

Ondanks dat niet voldaan is aan de voorwaarden zoals voorgeschreven in de Nota Subsidiebeleid, te weten:

- toetsingscriteria subsidieaanvragen;
- informatieverstrekking bij de subsidieaanvraag;
- afhandelingsprocedure

---

²¹ Brief 28 februari 2018 van de minister van OWCS aan de minister van Financiën, zaaknummer 2017/033514- 02

heeft de Rekenkamer geconstateerd dat het verzoek toch geaccepteerd en in behandeling is genomen. Daarenboven blijkt dat de reden waarvoor subsidie is gevraagd, namelijk voor naschoolse activiteiten voor speciaal onderwijs, niet tot het taakgebied van de Nederlandse Antillen behoorde. Echter, de toenmalige minister van Financiën heeft aangegeven dat door een overschot op de begroting van het jaar 2009 van de Nederlandse Antillen door de RvM besloten is om de sector Sport en Gezondheidszorg een financiële injectie te geven, nadat zij advies heeft gevraagd bij de Directie van Financiën. Volgens de toenmalige minister van OSC ging het hier om een project dat tot de zorg/het taakgebied van het Eilandgebied Curaçao hoorde, maar dat er, doordat het Eilandgebied niet over de financiële middelen beschikte en de Nederlandse Antillen een overschot op de begroting had, besloten is om dit project via de Nederlandse Antillen te financieren.

Voor het staven van het overschot op de begroting wordt er door het Ministerie van Financiën verwezen naar het bij Landsverordening geaccordeerde jaarrekening over het dienstjaar 2009²². Verder heeft de Rekenkamer van hetzelfde ministerie een kopie van het advies²³ van de directeur ad interim aan de minister van Financiën, met betrekking tot het ter beschikking stellen van fondsen ter bevordering van sport bij de jeugd, ontvangen. Het besluit van de RvM²⁴ hierop heeft de Rekenkamer ook ontvangen. Echter, het betreft een bedrag van

NAf. 1 miljoen die als volgt verdeeld moest worden onder de eilandgebieden: Bonaire NAf. 58.000, Curaçao NAf. 732.000, Saba NAf. 7.000, Sint Eustatius NAf. 15.000 en Sint Maarten NAf. 188.000.

Conform de jaarrekening 2010 werd op basis van het hierboven genoemde een bedrag van NAf. 511.887 aan Sedreko uitbetaald. De specificatie van de betreffende begrotingspost geeft niet aan dat deze gelden aan onderhavige instellingen zijn uitbetaald. De Rekenkamer heeft geconstateerd dat het bedrag van NAf. 50.000 ten laste van een andere begrotingspost, rechtstreeks op de bankrekening van FFA is gestort zonder tussenkomst van het Ministerie van OWCS. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat deze subsidie niet op basis van het hierboven genoemde besluit RvM d.d. 17 juni 2009 werd verleend.

---

²² Landsverordening van de 14de september 2015 (PB 2015, no. 54)

²³ Kenmerknummer F2026

²⁴ RvM d.d. 17 juni 2009

3.1.2 Toekenning

Uit het onderzoek is gebleken dat de procedure voor toekenning van subsidie zoals beschreven in de Nota Subsidiebeleid niet is gevolgd.

Gebleken is dat door de Directie van OSC geen inhoudelijke toetsing is gedaan van de subsidieaanvraag. Ook de informatie en communicatie hieromtrent is niet via de Directie van OSC gekanaliseerd, ondanks het feit dat dit een onderwijs- en sportaangelegenheid betreft.

De brief d.d. 5 augustus 2010 met het verzoek van FFA dat aan de Minister President is gericht, werd op 8 augustus 2010 door de minister van Financiën doorgestuurd naar de Directie van Financiën voor toetsing. Een voorafgaande inhoudelijke toetsing door de Directie van OSC heeft niet plaatsgevonden. In haar advies gedateerd 17 september 2010 heeft de Directie van Financiën aan haar minister aangegeven dat het subsidieverzoek van FFA nog naar de Directie van OSC moest worden verstuurd voor de inhoudelijke toetsing daarvan. Indien niet, dient de RvM te beslissen om van inhoudelijke toetsing af te wijken. In hoeverre gehoor is gegeven om de Directie van OSC de inhoudelijke toetsing te laten doen konden wij niet vaststellen, omdat wij niet op de hoogte zijn van het gehele traject van deze brief. Dit aangezien het traject voor een groot deel niet via het POVO-systeem gevolgd kon worden en er ook geen 'hardcopy' documenten beschikbaar blijken te zijn. Uit de uitdraaien uit het POVO-systeem met betrekking tot subsidiebijdrage aan onderhavige instellingen die de Rekenkamer heeft ontvangen, blijkt dat het stuk door het Ministerie van Financiën en DM is afgedaan op respectievelijk 18 januari 2011 en 25 januari 2011. Eventuele behandeling door UCS blijkt niet uit de POVO-uitdraai.

Wel hebben wij vastgesteld dat het subsidieverzoek op 21 en 22 september 2010 'op stuk'²⁵ geaccordeerd werd door zowel de minister van Financiën alsook vier andere ministers (exclusief de minister van OSC, daar haar paraaf niet op het aangeboden beslisdocument voorkomt). Vervolgens heeft de RvM op 6 oktober 2010 het 'op stuk' genomen besluit bekrachtigd nadat dit door de toenmalige minister van Financiën aan de RvM is aangeboden. Dit besluit hield ook in om af te wijken van een inhoudelijke toetsing door de Directie van OSC.

Bij het 'op stuk' accorderen van het verzoek heeft de toenmalige minister van Financiën op het voorblad vermeld dat het stuk met zeer veel spoed aan de Minister President en de RvM aangeboden moest worden. De toenmalige minister van Financiën heeft desgevraagd

---

²⁵ Het op stuk accorderen betekent dat het besluit buiten een vergadering van de RvM heeft plaatsgevonden. Document genummerd: F-2800, F-3033, F-2987 (RNA nummer: 4136, 4504, 4321)

aangegeven dat zij niet meer precies weet waarom het met spoed moest gebeuren, maar zij neemt aan dat dit te maken had met het feit dat het zittende kabinet waartoe zij behoorde per 10 oktober 2010 de lopende zaken niet meer zou kunnen afronden.

Verder is niet gebleken dat na de ontmanteling van de Nederlandse Antillen het subsidiedossier van deze instelling is overgedragen aan de UCS die voor het Land Curaçao belast is met onder andere sport- en overige jeugd en jongeren aangelegenheden. Volgens de UCS beschikken zij niet over het dossier want, zoals reeds vermeld, hebben zij pas in 2018 kennisgenomen van de in het jaar 2010 verstrekte subsidie aan FFA. Daarbij is gebleken dat het Ministerie van Financiën rechtstreeks stukken heeft opgevraagd bij FFA en dat dit dus niet via de Directie van OSC is verlopen.

Ondanks het feit dat vermeld is dat deze subsidie door de Nederlandse Antillen is verstrekt omdat zij een overschot op de begroting van 2009 had, is door de minister van Financiën op het verzoek aangetekend om het bedrag van NAf. 50.000 ten laste van de 'fondsen sport Post NA N.V.' te verstrekken. Hierop heeft de Directie van Financiën in haar advies vermeld dat de bijdrage/subsidie niet ten laste van deze fondsen kan worden verstrekt omdat deze (contractueel) geormerkt zijn ten behoeve van investeringen in de Nieuwe Post NA N.V. Verder gaf de Directie van Financiën aan dat voor het uitvoeren van deze toekenningen de RvM akkoord dient te gaan met de overheveling van de benodigde middelen vanuit de reservepost. Een landsbesluit voor het vaststellen van de begrotingswijziging heeft de Rekenkamer ook niet kunnen traceren. Echter is de begrotingswijziging bij de vaststelling van de jaarrekening 2010 in het jaar 2015 bij landsverordening geaccordeerd.

Wij hebben gevraagd naar het genoemde overschot op de begroting van de Nederlandse Antillen en waarom dit niet aangewend kon worden voor het subsidiëren van FFA. Daarop heeft het Ministerie van Financiën aangegeven dat zij niets afweet van een overschot op de begroting van het jaar 2009 dat gebruikt kon worden om deze betalingen uit te voeren.

3.1.3 Communicatie subsidiebesluit

De Rekenkamer heeft desgevraagd via mail van de minister van OSC een brief²⁶ ontvangen die gericht was aan het bestuur van FFA en waarin vermeld staat dat de RvM akkoord is gegaan met het toekennen van subsidie aan FFA conform hun verzoek. Echter, de Rekenkamer

---

²⁶ Brief d.d. 6 oktober 2010 met nummer nr. RvM/0767-a

kon niet vaststellen of deze brief door het bestuur van FFA is ontvangen. Bij navraag is gebleken dat men bij het Ministerie van OWCS niet bekend is met deze brief. De brief blijkt niet geregistreerd te zijn in het POVO-systeem en ook niet gearhiveerd te zijn bij DM.

De directeur/de voorzitter van FFA gaven desgevraagd aan dat zij geen MB en/of een ander schrijven van het ministerie hebben ontvangen waarin is vermeld dat de subsidie van NAf. 50.000 is toegekend en afspraken/voorwaarden waaraan de stichting zich moet houden, zijn vastgelegd.

Daarnaast is gebleken dat ondanks dat de Nota Subsidiebeleid voorschrijft dat een samenwerkingsovereenkomst moet worden afgesloten, de RvM het besluit heeft genomen om hiervan af te wijken waardoor er geen samenwerkingsovereenkomst is vastgesteld met het bestuur van FFA. Door het ontbreken van een samenwerkingsovereenkomst is het noch voor FFA noch voor het ministerie duidelijk aan welke punten FFA moet voldoen ten aanzien van onder andere:

1. de te leveren prestaties in termen van kwantiteit en kwaliteit;
2. de omvang van de subsidie;
3. de duur van de overeenkomst;
4. de financiële controle.

3.1.4 Uitbetaling

De uitbetaling van het subsidiebedrag zoals geaccordeerd door de RvM is gedaan na de ontmanteling van de Nederlandse Antillen. Zodoende moest de betaling worden gedaan op basis van de Subsidieverordening²⁷. Conform deze verordening dient de uitbetaling van de subsidie te geschieden op basis van een MB. Indien het ministerie niet over voldoende financiële middelen beschikt op de begroting, dient de minister bij landsbesluit gemachtigd te worden en vastgesteld bij MB, om over de begrote bedragen te beschikken. Ook dient rekening gehouden te worden met de procedures opgenomen in het handboek 'Procedure Aangaan Financiële Verplichting' van het Ministerie van Financiën.

Wij hebben geconstateerd dat op 12 april 2011 een bedrag van NAf. 50.000 door de Landsontvanger op de rekening van FFA is gestort. Dit bedrag was echter niet voor het jaar 2011 begroot. De afdeling Treasury heeft verklaard dat juist hierdoor als boekingsdatum

---

²⁷ PB 2007, nr. 104 artikel 22

31 december 2010 is gebruikt om de kosten, conform artikel 20, eerste lid van de Landsverordening Comptabiliteit 2010, op de begroting van het jaar 2010 te laten drukken.

Wij hebben echter noch een landsbesluit voor een begrotingswijziging noch een MB hiervoor ontvangen. Wij hebben slechts een ongetekende brief²⁸ van de toenmalige minister van Financiën gericht aan de Staten samen met een concept landsbesluit en een advies van de Directie van Financiën gevonden. Bij navraag bij de Staten of bovenstaande brief formeel bij de Staten is ingediend, hebben wij bevestiging gekregen dat de brief niet bij hun staat geregistreerd. Echter schrijft de Landsverordening Comptabiliteit 2010 die vanaf 10 oktober 2010 geldt voor, dat wijziging van de begroting geschiedt bij of krachtens een landsverordening tot wijziging van de begroting of een landsverordening ter vaststelling van de jaarrekening. Hieruit kan de Rekenkamer concluderen dat in dit kader geen landsbesluit is uitgevaardigd, maar dat deze begrotingswijziging pas in het jaar 2015 bij landsverordening ter vaststelling van de jaarrekening 2010 is geschied. Volgens het Ministerie van Financiën heeft de betaling via de afdeling Treasury plaatsgevonden op basis van een besluit van de RvM. Echter, heeft het Ministerie van Financiën niet op basis van documenten bewezen welke procedure zij gevolgd heeft voor de uitbetaling en of deze in overeenstemming met de wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden.

Samengevat kunnen wij stellen dat wij geen documenten hebben ontvangen waaruit blijkt dat de Financial Controller of de Financieel Administratief Medewerker van het Ministerie van OWCS beoordeeld heeft of een voorafgaand toezicht van de minister van Financiën van toepassing was. Noch van het Ministerie van Financiën noch van het Ministerie van OWCS heeft de Rekenkamer documenten ontvangen waaruit blijkt dat voldaan is aan de eisen van de machtigingsprocedure waaronder het voorafgaand toezicht door het Ministerie van Financiën. Daarnaast heeft de Rekenkamer ook geen documenten van de ministeries ontvangen waaruit blijkt dat aan alle eisen is voldaan voor het verkrijgen van de bestelbon. Hierdoor kunnen wij ook niet vaststellen of de nodige controles zijn verricht en of de bestelbon door de bevoegde functionaris is goedgekeurd. De SD van de UCS heeft aangegeven dat het subsidiebedrag door het Ministerie van Financiën rechtstreeks op de bankrekening van FFA is gestort zonder tussenkomst van het Ministerie van OWCS. Hierbij heeft het ministerie opgemerkt dat het Ministerie van Financiën in de periode vóór 10 oktober 2010 druk bezig was met de financieel technische voorbereidingen van de overgang naar het Land Curaçao,

---

²⁸ Met als onderwerp: Uitvoering artikel 2 van de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften. (m.b.t. een ontwerp Landsbesluit tot wijziging van de begroting voor het dienstjaar 2010)

waardoor het maken van bestelbonnen, die volgens het ministerie niet urgent waren, dan ook geen prioriteit hadden.

3.1.5 Afleggen van verantwoording

Conform de Subsidieverordening dient FFA verantwoording af te leggen binnen de vastgestelde termijn en dient zij daartoe een jaarrekening en activiteitenverslag in te dienen. Bij het accorderen van het subsidieverzoek van FFA heeft de RvM in haar besluit van 6 oktober 2010 als voorwaarde gesteld dat de toenmalige minister van OSC de instellingen moet informeren over hun verantwoordingsplicht na de activiteit/investering.

In haar brief d.d. 6 oktober 2010²⁹ aan het bestuur van FFA heeft de minister van OSC vermeld dat de RvM akkoord is gegaan met de subsidieaanvraag en onder andere de voorwaarde om verantwoording af te leggen aan het einde van de activiteit/investering. Zoals eerder vermeld in paragraaf 3.1.3 konden wij niet vaststellen of deze brief door het bestuur van FFA is ontvangen.

De Rekenkamer heeft van de instelling een activiteitenverslag en het financieel verslag 2011 voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant ontvangen. FFA heeft het ontvangen bedrag van NAf. 50.000 in haar jaarverslag verantwoord als donatie in plaats van subsidie.

Uit het jaarverslag blijkt dat per balansdatum 31 december 2010 FFA een exploitatietekort had van NAf. 86.507. In dit verslag is geen rekening gehouden met de ontvangen subsidie. Deze is pas in het jaarverslag 2011 (is het jaar van ontvangst van het bedrag) opgenomen ten bate van het boekjaar 2011. Uit het jaarverslag over het jaar 2011 is af te leiden dat de aan FFA door de overheid verleende subsidie van NAf. 50.000 een positieve impact heeft gehad op het exploitatietekort, waardoor deze werd weggewerkt.

Op basis van de verantwoording van FFA had de minister de subsidie moeten vaststellen, echter blijkt dat dit niet is gedaan.

---

²⁹ met nummer RvM/0767-a

3.1.6 Toezicht

Het toezicht van het Ministerie van OWCS op de aan FFA verstrekte subsidie was niet toereikend en heeft niet tijdig plaatsgevonden.

Zoals eerder vermeld in 3.1.1 heeft de SD van de UCS aangegeven pas in 2018 erachter te zijn gekomen dat in 2010 aan FFA een subsidie is toegekend. Zoals door UCS vermeld hebben zij pas in augustus 2019 informatie en documentatie over deze subsidie bij FFA verzocht en ontvangen. Naar eigen zeggen heeft de UCS deze informatie ten tijde van het gesprek in augustus 2019 met de Rekenkamer nog niet doorgenomen en/of geanalyseerd. Het feit dat UCS pas in 2018 erachter is gekomen dat FFA een subsidie heeft ontvangen geeft ook blijk dat door UCS geen toezicht is gehouden op de verstrekte subsidie.

Het feit dat FFA in de daaropvolgende jaren subsidie is blijven ontvangen houdt in dat het ministerie een subsidierelatie met deze stichting heeft opgebouwd. Dit geeft aan dat het ministerie mogelijk op de hoogte was dat in 2010 een subsidie aan deze stichting is toegekend. Derhalve kan geconcludeerd worden dat het ministerie haar toezichtfunctie niet naar behoren heeft uitgeoefend.

3.2 Doeltreffendheid van de besteding

FFA heeft subsidie aangevraagd voor het afdekken van haar exploitatietekort in het schooljaar 2010/2011. Bij het toekennen van de subsidie heeft de regering niet expliciet in de toekenningsbrief aangegeven met welk doel de subsidie is toegekend; er is slechts verwezen naar het verzoek van FFA. Zodoende kan geconcludeerd worden dat de subsidie toegekend is voor het afdekken van het tekort van het schooljaar 2010/2011.

Door het uitblijven van toezicht vanuit het ministerie is door hen niet nagegaan of FFA de subsidie inderdaad heeft besteed voor het afdekken van hun exploitatietekort. Echter, zoals in paragraaf 3.1.5 aangegeven, is het subsidiebedrag gebruikt ter dekking van het tekort.

4 Resultaten rechtmatig- en doeltreffendheid van de verstrekte subsidie aan CSDB

4.1 Rechtmatigheid van de verstrekking

De aanvraag en toekenning van de incidentele subsidie aan CSDB zijn ook niet conform de Nota Subsidiebeleid verlopen. Tevens is het proces van subsidieverstrekking vanaf de uitbetaling tot en met vaststelling niet rechtmatig verlopen. Dit, gezien het feit dat bij de uitbetaling, verantwoording en vaststelling niet aan de bepalingen in de geldende wet- en regelgeving is voldaan. In het kader van het hierboven genoemde wordt verwezen naar de tabellen 1a en 1b in hoofdstuk 2 en de nadere toelichting in bijlage 1. Uit deze nadere toelichting blijkt dat de subsidie aan CSDB aan 16 van de 23 criteria niet heeft voldaan.

Voor wat betreft doeltreffendheid van de subsidie is uit het onderzoek niet gebleken dat de regering bij het verstrekken van de subsidie het doel waarvoor de subsidie is verstrekt formeel aan de instelling heeft gecommuniceerd. Wel is gebleken dat de instelling het bestemmingsdoel waarvoor zij de subsidie heeft aangevraagd niet heeft gerealiseerd en zonder voorafgaande toestemming van de RvM heeft gewijzigd.

Alvorens in te gaan op de bevindingen met betrekking tot de rechtmatigheid en de doeltreffendheid van de subsidie moet opgemerkt worden dat de CSDB in de periode vanaf augustus 2010 tot november 2019 drie opeenvolgende besturen heeft gekend die ieder een rol hebben gespeeld in dit subsidieproces. De verschillende besturen worden verder als volgt aangeduid:

- Bestuur 1: Het bestuur dat de subsidie aanvraag heeft ondertekend. Dit bestuur was afgetreden voordat het bedrag van de subsidie in april 2011 aan CSDB is betaald. De precieze datum van aftreden van de leden is niet bekend omdat dit bestuur niet bij de KvK was geregistreerd.
- Bestuur 2: Het bestuur dat in maart 2011 tot en met eind 2012 zitting heeft gehad. Dit bestuur stond wel geregistreerd bij de KvK³⁰.
- Bestuur 3: Het bestuur dat vanaf begin 2013 tot november 2019 zitting heeft gehad. Ook dit bestuur was niet bij de KvK geregistreerd.

---

³⁰ De voorzitter heeft zich pas in 2019 uitgeschreven bij de KvK.

In de hiernavolgende paragrafen zullen wij ingaan op de criteria waaraan de subsidie van CSDB niet heeft voldaan.

4.1.1 Indiening subsidieaanvraag

Het subsidieverzoek is niet zoals voorgeschreven vóór 1 februari van het jaar voorafgaand aan het boekjaar waarop het betrekking heeft ingediend. De brief van CSDB is gedateerd 17 augustus 2010. Derhalve is de subsidieaanvraag niet tijdig ingediend. Deze brief is aan zowel de toenmalige minister van OSC als aan de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen gericht. Het verzoek betreft het ontvangen van een financiële bijdrage ter realisering van een sportproject te Barber. Dit project betrof het aanleggen van 8.360m² kunstgras ter waarde van NAf. 985.000 voor het verbeteren van de infrastructuur van het veld te Barber.

Naast het feit dat de aanvraag niet tijdig is ingediend blijkt ook dat de vereiste bescheiden niet zijn toegevoegd aan de aanvraag. De Rekenkamer heeft bij het bestuur van CSDB navraag gedaan of zij de voorgeschreven documenten samen met de aanvraag hebben ingediend.

Conform de voorzitter en penningmeester van bestuur 1 zijn zij niet op de hoogte welke documenten samen met de aanvraag zijn ingediend. Dit omdat de aanvraag niet door hen zelf is opgesteld en ingediend. Zij gaven aan dat het verzoek door de toenmalige directeur van Sedreko is opgesteld en dat zij het verzoek enkel hebben ondertekend. Dit werd echter niet bevestigd door de toenmalige directeur van Sedreko. Hij geeft aan slechts een bijdrage aan het proces te hebben verleend door het ter beschikking stellen van een architect die de tekening en berekening voor het aanleggen van het grasveld heeft gemaakt.

In het dossier van het Ministerie van OWCS is enkel het verzoek met een raming van de bouwkosten voor het project 'aanleg kunstgras voetbalveld te Barber' inclusief situatieschets als bijlage toegevoegd. De overige documenten, die samen met bovengenoemde subsidieaanvraag hadden moeten worden ingediend, ontbreken.

Verder behoort het aanleggen van het grasveld niet tot de zorg/het taakgebied van de Nederlandse Antillen. Ook in dit geval vindt volgens de toenmalige ministers van Financiën en OSC het subsidiëren haar oorsprong in het eerder in paragraaf 3.1.1 vermelde eventuele overschot op de begroting van het jaar 2009 van de Nederlandse Antillen. Desalniettemin heeft de Rekenkamer geconstateerd dat het bedrag van NAf. 985.000 ten laste van een andere begrotingspost rechtstreeks op de bankrekening van CSDB is gestort zonder

tussenkomenst van het Ministerie van OWCS. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat deze subsidie niet op basis van het besluit van de RvM d.d. 17 juni 2009 werd verleend.

Ondanks het feit dat het subsidieverzoek niet voldaan heeft aan de voorwaarden zoals voorgeschreven in de Nota Subsidiebeleid, te weten:

- toetsingscriteria subsidieaanvragen;
- informatieverstrekking bij de subsidieaanvraag;
- afhandelingsprocedure

heeft de Rekenkamer geconstateerd dat het verzoek toch geaccepteerd en in behandeling is genomen.

4.1.2 Toekenning

Zoals reeds vermeld is de procedure voor toekenning van subsidie zoals beschreven in de Nota Subsidiebeleid niet gevolgd. Er is geen inhoudelijke toetsing gedaan door de Directie van OSC. Ook nadat de Directie Financiën had aangegeven dat het subsidieverzoek van CSDB alsnog naar de Directie van OSC moest worden verstuurd voor inhoudelijke toetsing, is hier geen gehoor aan gegeven. Gekozen is door de RvM om van de vereiste van inhoudelijke toetsing af te wijken.

Het subsidieverzoek is op 21 en 22 september 2010 ‘op stuk’ geaccordeerd door zowel de minister van Financiën alsmede vier andere ministers exclusief de minister van OSC³¹. Daarna heeft de RvM op 6 oktober 2010 het ‘op stuk’ genomen besluit bekrachtigd nadat deze door de minister van Financiën aan de RvM is aangeboden.

Ook in dit geval geldt dat de Rekenkamer zowel een vaststelling van een eventueel overschot op de begroting van de Nederlandse Antillen, ter dekking van deze subsidies als een landsbesluit voor het vaststellen van de begrotingswijziging, niet heeft kunnen traceren.

Zoals eerder aangegeven in paragraaf 3.1.2 is bij de vaststelling van de jaarrekening over het jaar 2010 in het jaar 2015 de begrotingswijziging bij landsverordening geaccordeerd.

4.1.3 Communicatie subsidiebesluit

Uit gesprekken met de verschillende besturen van CSDB blijkt dat zij niet beschikken over schriftelijke communicatie voor wat betreft de toekenning van de subsidie aan de vereniging.

---

³¹ De paraaf van de Minister komt niet voor op het aangeboden beslisdocument.

Conform de voorzitter en de penningmeester van bestuur 1 is de toekenning aan hen gecommuniceerd door de directeur van Sedreko. Een MB en/of ander schrijven met betrekking tot de toekenning is niet aan hen verstuurd. Ook de voorzitters van bestuur 2 en bestuur 3 gaven desgevraagd aan dat de vereniging geen MB en/of ander schrijven van de regering heeft ontvangen.

Volgens de minister van OSC heeft zij het bestuur van CSDB weldegelijk op de hoogte gebracht van de subsidietoekenning. Dit is volgens haar gedaan via een brief³² waarin vermeld staat dat de RvM akkoord is gegaan met het toekennen van de subsidie aan CSDB conform hun verzoek. Wij konden niet vaststellen of deze brief door CSDB is ontvangen. Bij het Ministerie van OWCS is men ook niet bekend met deze brief en blijkt het niet geregistreerd te zijn in het POVO-systeem alsook niet gearhiveerd bij DM. De in 2019 in functie zijnde minister van OWCS heeft aan de Rekenkamer medegedeeld dat de vereniging nooit officieel door de toenmalige regering is geïnformeerd. Hierbij merkt de Rekenkamer op dat CSDB op het moment dat zij een bedrag van circa 1 miljoen op haar rekening bijgeschreven heeft gekregen, de plicht had om zich te informeren waarom en waarvoor zij het geld heeft ontvangen. Dit alvorens het geld te gebruiken. Het ontvangen geld, zonder eerst navraag te doen, uitgeven geeft blijk van onzorgvuldig handelen.

De Rekenkamer constateert dat in januari 2019 de vereniging via de SG a.i. een berichtgeving³³ heeft ontvangen over de subsidietoekenning. De SG a.i. heeft in deze brief verontschuldiging aangeboden voor het feit dat het bestuur van CSDB per abuis niet officieel op de hoogte werd gesteld van het besluit dat de Nederlandse Antillen op 6 oktober 2010 heeft genomen over de toekenning van de subsidie aan de vereniging. Verder is gebleken dat de RvM op 15 mei 2019 naar aanleiding van een rapport van SOAB³⁴ en het door de minister van OWCS aangeboden overzicht betreffende de procesgang van het verbeteringstraject van het sportveld CSDB, heeft ingestemd met onder andere het beslispunt dat CSDB op de hoogte wordt gesteld van vermelde raadsbeslissing. Op basis hiervan is de vereniging op 27 mei 2019 wederom schriftelijk³⁵ in kennis gesteld van de subsidietoekenning.

Naast het feit dat de communicatie niet zoals voorgeschreven is verlopen, is, op basis van het besluit van RvM van 6 oktober 2010, geen samenwerkingsovereenkomst met het bestuur van CSDB afgesloten. Door het ontbreken van een samenwerkingsovereenkomst is het noch

---

³² Brief d.d. 6 oktober 2010 met nummer nr. RvM/0767

³³ Via de brief d.d. 28 januari 2019, met zaaknummer 2019/0350114

³⁴ Houdende een feitenonderzoek naar de verstrekte financiering aan CSDB, met kenmerk 19/0362R/SF.

³⁵ Brief nummer 2019/20520

voor CSDB noch voor de regering duidelijk aan welke punten CSDB moet voldoen ten aanzien van onder andere:

1. de te leveren prestaties in termen van kwantiteit en kwaliteit;
2. de omvang van de subsidie;
3. de duur van de overeenkomst;
4. de financiële controle.

4.1.4 Uitbetaling

De uitbetaling van het subsidiebedrag zoals geaccordeerd door de RvM is gedaan na de ontmanteling van de Nederlandse Antillen. Op 26 april 2011 is via de Landsontvanger een bedrag van NAf. 985.000 op de rekening van CSDB gestort. Uit de bankafschriften van CSDB blijkt dat het bedrag is ontvangen.

De uitbetaling van de subsidie aan deze instelling is niet geheel conform de voorgeschreven procedure verlopen.

De Rekenkamer constateert dat zowel de MB tot vaststelling van het subsidiebedrag van NAf. 985.000 alsook de MB ter vastlegging van de machtiging en de diverse andere documenten om te staven dat de uitbetaling aan alle relevante bepalingen in de geldende verordeningen is voldaan en de voorgeschreven procedures zijn gevolgd ontbreken. Dit zijn documenten waaruit blijkt dat het voorafgaande toezicht heeft plaatsgevonden en ook dat de procedure voor de uitbetaling en de goedkeuring van de bestelbon door de bevoegde functionaris heeft plaatsgevonden. Het Ministerie van Financiën kon ook niet op basis van documenten bewijzen welke procedure zij gevolgd heeft voor de betaalbaarstelling van de subsidie en of deze in overeenstemming met de wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden. Zoals hierboven reeds is aangegeven heeft het Ministerie van Financiën opgemerkt dat zij in de periode vóór 10 oktober 2010 druk bezig was met de financieel technische voorbereidingen van de overgang naar het Land Curaçao waardoor het maken van bestelbonnen niet urgent was en dus geen prioriteit had.

Als gevolg van het hierboven gestelde kan de Rekenkamer niet vaststellen dat de uitbetaling van het subsidiebedrag van NAf. 985.000 conform de geldende verordening en procedures heeft plaatsgevonden.

4.1.5 Afleggen van verantwoording

Aangezien CSDB in 2011 een subsidie van meer dan NAf. 300.000 had ontvangen moest de vereniging conform artikel 21 lid 3 van de Subsidieverordening binnen vier maanden na afloop van het boekjaar verantwoording afleggen onder overlegging van een jaarrekening en de daarbij behorende accountantsverklaring alsook een activiteitenverslag. Gebleken is dat CSDB geen jaarrekening en ook geen andere verantwoordingsdocumenten bij het ministerie had ingediend. Pas in 2018, na meerdere malen benaderd te zijn door het Ministerie van OWCS (UCS) om verantwoording af te leggen, heeft CSDB hier gedeeltelijk aan voldaan. De verschillende besturen van CSDB hebben vermeld niet op de hoogte te zijn geweest van de verantwoordingsplicht. Echter, de toenmalige minister van OSC heeft de Rekenkamer voorzien van een kopie van de brief³⁶ gericht aan het bestuur van CSDB waarin staat dat de RvM akkoord is gegaan met de subsidietoekenning en de hieraan verbonden verantwoordingsplicht. CSDB heeft echter verklaard deze brief niet te hebben ontvangen en zoals eerder vermeld in paragraaf 4.1.3 konden wij niet vaststellen of deze brief door het bestuur van CSDB wel of niet is ontvangen.

Uit de notulen van de vergaderingen die in 2015³⁷ en 2016³⁸ hebben plaatsgevonden tussen UCS en bestuur 3 blijkt dat CSDB afspraken heeft gemaakt met UCS en deze beloofd heeft om de verantwoording af te leggen. Wij hebben geen documenten ontvangen waaruit blijkt dat het bestuur een verantwoording heeft afgelegd. Wij hebben slechts een brief³⁹ van het bestuur van CSDB gericht aan UCS ontvangen waarin het bestuur uitleg geeft over de knelpunten en uitgaven waar het voetbalteam CSDB tegenaan is gelopen en hoe de middelen zijn besteed. Echter, deze brief kan niet als verantwoording worden beschouwd en is dit door UCS ook niet als zodanig aanvaard.

In het jaar 2018 heeft de SD van UCS bij brief⁴⁰ d.d. 5 februari de minister van OWCS op de hoogte gesteld dat CSDB geen verantwoording heeft afgelegd zoals voorgeschreven en dat bestuur 3 heeft aangegeven dat de verzochte verantwoordingsdocumenten niet kunnen worden ingeleverd. Deze documenten konden volgens hen enkel ter inzage beschikbaar worden gesteld. Als gevolg hiervan heeft de toenmalige minister van OWCS bij brief d.d. 8 februari 2018 aan bestuur 3 verzocht om binnen 2 weken een financiële verantwoording af te leggen over de stand van zaken per 31 januari 2018. Ook hieraan blijkt bestuur 3 geen gevolg te hebben gegeven daar de SG a.i. het bestuur bij brief

---

³⁶ d.d. 6 oktober 2010 met nummer RvM/0767

³⁷ 20 oktober 2015 en 10 november 2015

³⁸ 3 maart 2016 en 29 maart 2016

³⁹ Brief gedateerd 5 september 2017 ondertekend door de voorzitter van CSDB en de penningmeester van CSDB

⁴⁰ Nummer: 2017/033514

d.d. 11 oktober 2018⁴¹ wederom moest benaderen met het verzoek om de benodigde documenten (waaronder contracten, opdrachten, aanbestedingen, facturen en bankafschriften) in te leveren. Als reactie op deze brief heeft bestuur 3 schriftelijk op 18 oktober 2018 via haar advocaat gereageerd en heeft zij een overzicht met onderbouwing van de bestedingen aan haar reactie toegevoegd tezamen met drie ordners met onderliggende documenten. Deze documenten heeft zij bij UCS ingeleverd. De ingeleverde specificatie omvat slechts de kosten gemaakt vanaf januari 2013. Kosten gemaakt vanaf het moment dat CSDB in april 2011 het subsidiebedrag heeft ontvangen kon dit bestuur niet verantwoorden omdat zij aangaf niet over de informatie te beschikken. De voorzitter van bestuur 2 heeft desgevraagd geen informatie over de gemaakte bestedingen aan ons verstrekt. Volgens hem had hij geen toegang tot de bankrekening van CSDB en daardoor ook geen zicht op de mutaties die via de bank zijn verlopen. Hij gaf aan dat bij zijn aftreden de kopieën van de offertes zijn achtergebleven bij de secretaris. De andere documenten die hij tot zijn beschikking had zijn vervolgens aan de penningmeester overgedragen die in het bestuur is gebleven en deel is gaan vormen van bestuur 3. De penningmeester gaf op haar beurt aan dat de hele administratie bij de voorzitter van bestuur 3 is. Bij navraag aan de voorzitter van bestuur 3 om op basis van de aan hem overgedragen administratie ook de kosten van de periode van april 2011 tot januari 2013 te verantwoorden heeft hij aangegeven dat het vorige bestuur, zijnde bestuur 2, geen overdracht heeft gedaan. Hierbij merkt de Rekenkamer op dat CSDB heeft aangegeven dat de persoon die door het bestuur als 2de penningmeester wordt aangemerkt de enige persoon is die tekenbevoegdheid en toegang tot de bankafschriften had en heeft. Deze persoon heeft volgens hun deze bevoegdheid bij al de hierboven genoemde besturen gehad. Dit heeft deze persoon ook beaamd. Geconcludeerd kan worden dat de bankafschriften te allen tijde ter beschikking van het bestuur 3 zijn geweest. Hierdoor zijn de gemaakte kosten en uitgaven bekend bij het bestuur 3.

Van de SD van UCS hebben wij vernomen dat bestuur 3 in het jaar 2018 een deel van het ontvangen bedrag heeft verantwoord. Hierbij geeft de SD van UCS aan dat de specificatie ontvangen op 18 oktober 2018 niet compleet was omdat deze niet het totaal ontvangen bedrag ad NAf. 985.000 omvat en niet alle onderliggende facturen zijn ontvangen. De ontvangen documenten betroffen slechts een aantal facturen en kopieën van de bankafschriften over de periode februari 2013 tot en met september 2018. Deze documenten zijn door UCS aan de Rekenkamer verstrekt. Daarnaast heeft de Rekenkamer

---

⁴¹ Zaaknummer 2018/046223

het bestuur van CSDB verzocht om de resterende bankafschriften te mogen ontvangen. De resterende bankafschriften over de periode 31 januari 2011 tot en met 28 februari 2013 zijn op 10 december 2019 via de adviseur consulent van UCS aan de Rekenkamer verstrekt. Daarnaast heeft het bestuur van CSDB de Rekenkamer op 6 december 2019 voorzien van één ordner met diverse stukken waaronder een brief gericht aan de SG a.i. van het Ministerie van OWCS gedateerd 2 november 2018. Aan deze brief is een specificatie van de mutaties op de bankafschriften als bijlage gehecht.

De Rekenkamer heeft de verantwoorde bedragen afgecheckt met de onderliggende facturen. Hieruit blijkt dat niet alle verantwoorde bedragen afgedekt zijn met facturen. Zoals uit tabel 3 blijkt ontbreekt, voor een bedrag van NAf. 147.070, de onderliggende facturen. Van dit bedrag is conform de specificatie van CSDB welke niet onderbouwd is door onderliggende bescheiden, een bedrag van NAf. 120.000 gebruikt voor het huren van een alternatieve trainingslocatie doordat hun eigen locatie niet gebruikt kon worden in verband met de bouwwerkzaamheden. Daarnaast is voor een bedrag van NAf. 125.682 geen verantwoording afgelegd door CSDB. Het totaalbedrag waarvoor geen verantwoording is afgelegd bedraagt NAf. 272.752.

Tabel 3: Resultaat analyse specificatie met onderliggende documenten

Omschrijving	Bedragen in NAf.	
Subsidie bedrag		985,000
Niet bestede subsidie bedrag		125,682
Verantwoorde kosten conform specificatie ingediend door CSDB*		859,318
Kosten afgedekt met facturen:		
Kosten gemaakt in de periode april t/m december 2011	-	
Kosten gemaakt in 2012	-	
Kosten gemaakt in 2013	-	
Kosten gemaakt in 2014	22,296	
Kosten gemaakt in 2015	-	
Kosten gemaakt in 2016	409,031	
Kosten gemaakt in 2017	43,658	
Kosten gemaakt in 2018	237,263	
Overige	-	
Totale kosten gedekt met facturen		712,248
Kosten niet afgedekt met onderliggende facturen		147,070
Totaal niet bestede subsidie & niet onderbouwde kosten		272,752
* Betreft de specificatie verstuurd door CSDB samen met de brief 18 oktober 2018		

Uit de specificatie en de overlegde facturen blijkt dat het merendeel van de kosten gemaakt is in de jaren 2016 en 2018. Dat is bijna 6 tot 8 jaar nadat de subsidie aan de vereniging is verstrekt. Dit terwijl het geld niet is besteed voor het aanleggen van een grasveld conform het verzoek van CSDB. Hieruit blijkt dat CSDB het project waarvoor de subsidie is verstrekt niet heeft uitgevoerd en ook geen verantwoording, zoals voorgeschreven, heeft afgelegd.

Op basis van de verantwoording van CSDB had de minister de subsidie moeten vaststellen, echter blijkt dat dit niet is gedaan.

4.1.6 Toezicht

De SD van UCS heeft aangegeven dat zij vanaf haar indiensttreding in 2011 belast is met het toezicht⁴² op de naleving van de wet- en regelgeving met betrekking tot de verstrekte subsidie aan de CSDB. Uit mailcorrespondenties tussen UCS en de CSDB blijkt dat UCS gesprekken/correspondentie heeft gevoerd met het bestuur van CSDB over de ontwikkeling van het project voor het aanleggen van een grasveld op het veld Barber. Deze correspondenties zijn gevoerd in de periode van 29 september 2011 tot en met 5 maart 2012. Uit het onderzoek is gebleken dat vanaf 2013 twee adviseur consulenten het op zich hebben genomen om toezicht op de verstrekte subsidie aan CSDB uit te voeren. Naar eigen zeggen hebben zij hierbij specifiek gekeken naar de juistheid van de uitgaven en of CSDB verantwoording aflegt over de ontvangen gelden.

Door deze adviseur consulenten is aan de SD gerapporteerd dat het verbruik van de gelden conform het afgesprokene is geschied. Deze informatie bleek achteraf niet juist te zijn, omdat het grasveld toen en nog steeds niet is geplaatst.

Daarentegen heeft de SD van UCS in een schrijven d.d. 14 november 2018⁴³ aan de minister van OWCS gerapporteerd dat UCS in de periode 2012-2015 geen toezicht heeft gehouden omdat er in die periode onduidelijkheid bestond over het beleidsveld Sport. Als reden gaf zij aan dat het beleidsveld Sport toen niet direct onder hun ministerie viel. De Rekenkamer heeft kunnen vaststellen dat het beleidsveld Sport met ingang van 25 april 2014 bij landsbesluit⁴⁴ onder de minister van Algemene Zaken is gebracht. De SD van UCS

---

⁴² Waaronder het relatiebeheer met de stichtingen/verenigingen; Subsidieverstrekking en Toezicht en controle.

⁴³ Zaaknummer 2018/051667 met als onderwerp 'Kunstgras Barber'

⁴⁴ Bij Landsbesluit portefeuilleverdeling van de 25ste april 2014, no. 14/0862, zoals gewijzigd bij Landsbesluit d.d. 25 augustus 2014 no. 14/1779. Bij MB van de 28 augustus 2014 no. 2014/034950/1 is de SG van het Ministerie van Algemene Zaken aangewezen om privaatrechtelijke rechtshandelingen te verrichten.

gaf aan dat het voor UCS pas in 2015 duidelijk werd dat het beleid, de inhoudelijke toetsing en de controle van de subsidies uiteindelijk bij het Ministerie van OWCS is gebleven waardoor het relatiebeheer via OWCS moest verlopen. Pas dan heeft UCS de toezichtfunctie wederom opgepakt en gesprekken gevoerd met de vereniging.

Tijdens een vergadering tussen UCS en CSDB is duidelijk geworden dat de geldmiddelen niet gebruikt zijn voor het aanleggen van het grasveld.

Uit de notulen van deze vergadering welke op 20 oktober en 10 november 2015 werd gehouden, blijkt dat bestuur 3 aan UCS heeft voorgesteld om het resterende bedrag op hun rekening te behouden. Daarbij heeft CSDB aangegeven dat UCS periodiek inzage en briefing zal krijgen omtrent de ontwikkelingen rondom het verbruik van deze financiële middelen. Reeds op 20 oktober 2015 werd er, volgens de notulen, door UCS aan CSDB medegedeeld dat het niet gebruikte geld volgens de procedure niet op de rekening van CSDB mag blijven en dat het geld teruggestort moet worden in de Landskas. Tevens heeft UCS in de brief van 25 november 2015 aan het bestuur aangegeven dat het verzoek om de financiële middelen te behouden in behandeling dient te worden genomen door het Ministerie van OWCS en dus niet zonder enige onderbouwing gehonoreerd kan worden. Ondanks dit merkt de Rekenkamer op dat het geld niet teruggestort is en dat het ministerie ook niet de nodige stappen heeft ondernomen om de vereniging te dwingen om het geld terug te storten. Daarentegen blijkt uit de ontvangen documenten dat tussen juli 2016 en september 2018 verschillende waarnemingen ter plaatse door UCS zijn uitgevoerd. Tijdens deze waarnemingen heeft UCS geconstateerd dat in tegenstelling tot het doel waarvoor de subsidie is verstrekt werkzaamheden werden uitgevoerd voor de bouw van de muur voor de omheining van het veld en het installeren van de lichtmasten op het veld.

4.2 Doeltreffendheid van de besteding

Volgens de voorzitter van bestuur 3 zijn zij niet formeel in kennis gesteld dat de subsidie aan hen is toegekend en met welk doel dit is gedaan. Zoals reeds vermeld hebben zij geen MB en/of een ander schrijven van de regering ontvangen waarin het doel van de subsidie, het subsidiebedrag en de afspraken/voorwaarden waaraan de vereniging zich moet houden bij het besteden van het bedrag stond aangegeven. Uit het besluit van de RvM blijkt dat de RvM akkoord is gegaan om subsidie aan CSDB te verstrekken conform het advies van de Directie van Financiën. Het advies van Directie van Financiën heeft betrekking op het verlenen van subsidie aan de vereniging conform haar verzoek zijnde het aanleggen van een grasveld (8.360 m²).

Zoals uit paragraaf 4.1.6 is gebleken heeft het ministerie geconstateerd dat CSDB de ontvangen subsidie (van NAf. 985.000) niet heeft besteed aan het doel waarvoor zij de subsidie heeft aangevraagd en ontvangen. Dit heeft de Rekenkamer ook vastgesteld door het uitvoeren van een waarneming ter plaatse.

De instelling heeft het bestemmingsdoel gewijzigd zonder voorafgaande toestemming van de RvM. Naar aanleiding van het door het Ministerie van OWCS uitgevoerde waarnemingen ter plaatse, werd de minister geïnformeerd over de ontwikkelingen rond het veld van Barber. Dit heeft ertoe geleid dat de RvM op 15 mei 2019⁴⁵ een besluit heeft genomen aangaande verschillende punten met betrekking tot het verbeteringstraject sportveld Barber waarbij zij onder andere ook akkoord is gegaan met het formaliseren van het voorstel van CSDB inzake de bestedingswijziging ten aanzien van het sportveld.

Uit de specificatie in tabel 4 valt op te maken dat de subsidie voornamelijk is besteed voor het plaatsen van lichtmasten en omheining.

---

⁴⁵ Zaaknummer: 2019/017005

Tabel 4: Specificatie uitgaven m.b.t. ontvangen subsidie

Omschrijving kosten	2014	2015	2016	2017	2018	Totaal
Betonvloer club gebouw					375	375
Uitvoeringstekening	17,240					17,240
Honorarium toezicht/ bouwbegeleiding						0
Omheining			77,820		188,900	266,720
Terreinscheiding			51,653			51,653
Huur materieel					1,225	1,225
Installatie electra					5,000	5,000
Lichtmasten			161,572	32,800		194,372
Materiaal			108,126	4,700	31,894	144,720
Schoonmaak				1,908	9,206	11,114
Transport materiaal			150	4,250	640	5,040
Verrichte werkzaamheden veld Barber			3,180			3,180
Subtotaal	17,240	0	402,501	43,658	237,239	700,638
Overige kosten						
Opstellen financiële rapportage	5,056					5,056
Rekening aqualectra, adres Barber 65			6,530			6,530
Consumptie					24	24
Subtotaal	5,056	0	6,530	0	24	11,610
Totaal	22,296	0	409,031	43,658	237,263	712,248

Tijdens het onderzoek is gebleken dat er tussen de UCS en CSDB een dispuut bestond over de wijze waarop het geld is besteed omdat dit naar de mening van UCS niet conform afspraak is verlopen.

CSDB heeft daarentegen aangegeven dat UCS akkoord is gegaan om de subsidie op een andere manier te gebruiken. De voorzitter en de 2de penningmester van bestuur 3 hebben aangegeven dat het kunstgras niet gekocht is op basis van een aangepaste afspraak met het ministerie, namelijk om eerst de randvoorwaarden voor het aanleggen van kunstgras te creëren door het aanleggen van omheining en lichtmasten. De SD van UCS argumenteert echter dat deze afspraak niet is gemaakt.

Uit de diverse documenten waaronder de notulen van de vergaderingen tussen UCS en het bestuur van CSDB is niet vast te stellen of het voorstel van de voorzitter van CSDB om eerst de randvoorwaarden voor het aanleggen van kunstgras te creëren geaccepteerd is en een definitieve afspraak is geworden. De voorzitter van bestuur 3 kon ook niet op basis van schriftelijke bewijzen aan de Rekenkamer aantonen dat zij de toestemming heeft gekregen om de ontvangen subsidie anders aan te wenden.

Achteraf bleek dat de RvM op 15 mei 2019 op verzoek van de minister van OWCS de beslissing heeft genomen om akkoord te gaan om alsnog de bestemming van de subsidie aan te passen conform het door CSDB in 2015 aangedragen voorstel.

De Rekenkamer merkt op dat dit besluit niet betekent dat CSDB het doel waarvoor de subsidie is verleend, namelijk het aanleggen van kunstgras heeft gerealiseerd. Daarnaast

merkt de Rekenkamer op dat de RvM dit besluit heeft genomen zonder dat het bestuur van CSDB het Ministerie van OWCS enige jaarrekening en de daarbij behorende accountantsverklaring heeft overlegd.

Echter heeft de Rekenkamer geconstateerd dat de minister van OWCS op 15 augustus 2019 bij een MB⁴⁶ heeft vastgesteld om subsidie ten laste van de kapitaaldienst van de UCS te verlenen voor het bedrag van NAf. 3.086.924,70. Dit ter optimalisering van lokale sportfaciliteiten, waaronder het voetbalveld van Barber.

Deze subsidie had volgens deze MB ten laste moeten komen van de Landsbegroting voor het jaar 2018. Tevens is in deze MB besloten dat het management van dit project, gebaseerd op haar expertise, kennis en netwerk uitbesteed wordt aan de Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid (Reda Sosial).

Hierbij merkt de Rekenkamer op dat conform een uitdraai uit Enterprise One⁴⁷ in het jaar 2018 geen bedrag is opgevoerd op de begrotingspost 165300.4914⁴⁸. In het jaar 2019 was het bedrag ook niet op de oorspronkelijke begroting van het Land opgevoerd, maar wel bij de begrotingswijziging meegenomen. Conform de Enterprise One is bovengenoemd bedrag in het jaar 2019 aan Reda Sosial uitbetaald.

Reda Sosial heeft de Rekenkamer geïnformeerd dat zij eind oktober 2019 het totaal bedrag van NAf. 3.086.924,70 heeft ontvangen.

Hiervan is NAf. 790.755,52 bedoeld om het voetbalveld van Barber te optimaliseren met grondwerk (NAf. 359.008,65) en de aanleg van kunstgras (NAf. 340.775,00). Het resterende bedrag (NAf. 90.971,87) heeft betrekking op de kosten voor het projectmanagement. Verder heeft Reda Sosial aangegeven dat de projecten, waaronder het voetbalveld van Barber, in september 2020 van start zijn gegaan. Tot het moment van de totstandkoming van dit rapport is het grasveld nog niet aangelegd.

---

⁴⁶ Zaaknummer 2019/021062

⁴⁷ Het financieel systeem van de Overheid

⁴⁸ Subsidies en bijdragen Sport 'Andere bouwstructuren'

5 Resultaten rechtmatig- en doeltreffendheid van de verstrekte subsidie aan FCVB

Uit het onderzoek is gebleken dat de aanvraag en toekenning van de incidentele subsidie aan FCVB niet conform de gehanteerde Nota Subsidiebeleid is geschied. Tevens kan geconcludeerd worden dat het proces van subsidieverstrekking vanaf de uitbetaling tot en met vaststelling niet rechtmatig is verlopen.

De subsidie aan FCVB is niet rechtmatig verlopen omdat bij de uitbetaling, verantwoording en vaststelling niet aan de bepalingen in de geldende wet- en regelgeving is voldaan. In het kader van het hierboven genoemde wordt verwezen naar de tabellen 1a en 1b in hoofdstuk 2 en de nadere toelichting hiervan als bijlage 1. Uit deze nadere toelichting blijkt dat de subsidie aan FCVB aan 18 van de 23 criteria niet heeft voldaan.

Voor wat betreft doeltreffendheid van de subsidie blijkt niet dat de regering formeel het doel waarvoor de subsidie is verstrekt aan de instelling heeft gecommuniceerd daar deze niet expliciet in de subsidietoekeningsbrief is vermeld. Wij hebben vastgesteld dat de instelling de ontvangen subsidie (bedrag van NAF. 29.600) grotendeels heeft besteed aan het doel waarvoor zij de subsidie heeft aangevraagd.

In de hiernavolgende paragrafen zullen wij ingaan op de criteria waaraan de subsidie van FCVB niet heeft voldaan.

5.1 Rechtmatigheid van de verstrekking

5.1.1 Indiening subsidieaanvraag

De vereniging heeft een verzoek ingediend voor een financiële bijdrage ter dekking van de kosten van een generator met een minimale capaciteit van 50KvA voor haar sportcomplex. Dit verzoek voldoet niet aan de tijdigheidscriteria omdat FCVB pas op 24 augustus 2010 een subsidieverzoek heeft ingediend. Dat is ruim zes maanden na de voorgeschreven uiterlijke inleverdatum (1 februari). Daarnaast is deze aanvraag niet gericht aan de toenmalige minister van OSC doch aan de toenmalige minister van Financiën. De voorzitter van FCVB heeft verklaard dat de toenmalige minister van Financiën heeft aangegeven dat zij het verzoek zou doorsturen naar de minister van OSC. Uit geen registratie blijkt dat het verzoek doorgestuurd is naar de minister van OSC. De toenmalige minister van OSC heeft in een interview met de Rekenkamer beaamt het verzoek van FCVB nooit te hebben ontvangen.

Naast het feit dat de aanvraag niet tijdig en niet bij de juiste minister is ingediend, blijkt ook dat de vereiste informatie niet is bijgevoegd aan de aanvraag. De vereiste documenten zijn niet te vinden in de dossiers bij OWCS, DM en Financiën en konden desgevraagd niet door het ministeries aan ons worden verstrekt. Ook betreffende deze vereniging was UCS naar haar zeggen niet eerder dan 2018 op de hoogte van een subsidieverzoek en beschikte zij niet over een subsidiedossier van FCVB. Uit de dossiers bij DM heeft de Rekenkamer enkel een kopie van het verzoek van FCVB ontvangen met daarbij een offerte van de leverancier voor het leveren van een generator ter waarde van NAf. 29.600 exclusief omzetbelasting. De vereiste bescheiden, die samen met bovengenoemde subsidieaanvraag ingediend hadden moeten worden, ontbreken.

De Rekenkamer heeft bij het bestuur van FCVB navraag gedaan of zij de voorgeschreven documenten samen met de aanvraag heeft ingediend. De voorzitter heeft verklaard dat de leden van het bestuur geen kennis hadden van het subsidiebeleid, maar dat de toenmalige minister van Financiën hen er op had gewezen dat zij, om in aanmerking te komen voor een subsidie, de relevante documenten (zoals jaarverslag, statuten, uittreksel van de inschrijving in het register van KvK) samen met het verzoek moesten indienen. Volgens de voorzitter zijn alle relevante documenten samen met het verzoek ingediend. Echter, kon de voorzitter geen kopie van deze documenten aan de Rekenkamer overleggen.

De Rekenkamer heeft noch via het POVO-systeem noch op basis van documenten kunnen constateren dat de ingediende subsidieaanvraag vergezeld is gegaan van de vereiste bescheiden. Dit met uitzondering van de offerte van de leverancier welke wel bij het verzoek was toegevoegd.

Aangezien het verzoek van FCVB niet tijdig (uiterlijk 1 februari) was ingediend, niet vergezeld was van de vereiste documenten en ook niet aan de toenmalige minister van OSC was aangeboden, had het verzoek als niet ontvankelijk verklaard moeten worden. Echter, is dit niet gebeurd en is het verzoek van de vereniging zonder meer gehonoreerd. Dit ondanks het feit dat het aanschaffen van een generator niet valt onder de zorg/het taakgebied van de Nederlandse Antillen.

Het subsidiëren hiervan vindt, volgens de verklaring van de toenmalige minister van Financiën, ook haar oorsprong in het overschot op de begroting van het jaar 2009 van de Nederlandse Antillen, zoals reeds vermeld in paragraaf 3.1.1.

Desalniettemin heeft de Rekenkamer geconstateerd dat het bedrag van NAf. 29.000 ten laste van een andere begrotingspost rechtstreeks op de bankrekening van FCVB is gestort

zonder tussenkomst van het Ministerie van OWCS. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat deze subsidie niet op basis van het besluit RvM d.d. 17 juni 2009 werd verleend.

Ondanks dat niet voldaan is aan de voorwaarden zoals voorgeschreven in de Nota Subsidiebeleid, te weten:

- toetsingscriteria subsidieaanvragen;
- informatieverstrekking bij de subsidieaanvraag;
- afhandelingsprocedure

heeft de Rekenkamer geconstateerd dat het verzoek toch geaccepteerd en in behandeling is genomen.

5.1.2 Toekenning

De toekenning van de subsidie aan FCVB is samen met de toekenningen aan FFA en CSDB door de Directie van Financiën en de RvM behandeld. Dit blijkt uit het advies van de Directie van Financiën d.d. 17 september 2010, het 'op stuk' genomen besluit d.d. 21 en 22 september 2010 en het besluit van de RvM d.d. 6 oktober 2010 met betrekking tot de subsidieverstrekking aan deze drie instellingen. Uit het onderzoek is gebleken dat de procedure voor toekenning van subsidie zoals beschreven in de Nota Subsidiebeleid niet gevolgd is bij de toekenning van deze subsidies.

Gebleken is dat door de Directie van OSC geen inhoudelijke toetsing is gedaan van de subsidieaanvraag. Ook de informatie en communicatie hieromtrent is niet via de Directie OSC gekanaliseerd. Dit ondanks het feit dat dit een onderwijs- en sportaangelegenheid betreft.

Het verzoek werd, zonder dat dit inhoudelijk is getoetst door de Directie van OSC, door de minister van Financiën doorgestuurd naar de Directie van Financiën. Op de brief is vermeld dat ook deze subsidie ten laste van de 'fondsen sport Post NA NV' moet geschieden. In haar advies van 17 september 2010 heeft de Directie van Financiën ook inzake de subsidie aan FCVB negatief geadviseerd om deze ten laste van deze fondsen te boeken. Ook ten aanzien van het verzoek van FCVB heeft de Directie van Financiën aan de minister geadviseerd om het verzoek naar de Directie van OSC te sturen voor inhoudelijke toetsing en anders door de RvM te laten goedkeuren om hiervan af te wijken.

Wij hebben geen inhoudelijke toetsing van het Ministerie van OSC ontvangen, echter, wij hebben vastgesteld dat het verzoek tezamen met het verzoek van FFA en CSDB 'op stuk' is geaccordeerd en daarna bekrachtigd door de RvM.

5.1.3 Communicatie subsidiebesluit

De Rekenkamer heeft van de toenmalige minister van OSC een brief⁴⁹ gedateerd 6 oktober 2010 ontvangen welke gericht is aan het bestuur. In de brief informeert de toenmalige minister het bestuur over de subsidietoekenning. Echter, is in deze brief niet expliciet aangegeven met welk doel de subsidie is toegekend. Er is slechts verwezen naar het verzoek van FCVB. De Rekenkamer kon niet vaststellen of deze brief door FCVB is ontvangen. De voorzitter van het bestuur kon zich ook niet herinneren deze brief te hebben ontvangen. Bij het Ministerie van OWCS is men ook niet bekend met deze brief.

Verder heeft de voorzitter aangegeven dat de vereniging ook geen MB en/of een ander schrijven van de regering heeft ontvangen. Ook blijkt niet dat een samenwerkings-overeenkomst is afgesloten met FCVB ondanks dat dit voorgeschreven is in de Nota Subsidiebeleid.

Als gevolg van het hierboven genoemde kan niet geconcludeerd worden dat FCVB op de hoogte werd gesteld van het toegekende subsidiebedrag en de afspraken/voorwaarden waaraan de vereniging zich moest houden bij het besteden van de subsidie.

Door het ontbreken van een samenwerkingsovereenkomst is het noch voor FCVB noch de regering duidelijk aan welke punten FCVB moet voldoen ten aanzien van onder andere:

1. de te leveren prestaties in termen van kwantiteit en kwaliteit;
2. de omvang van de subsidie;
3. de duur van de overeenkomst;
4. de financiële controle.

5.1.4 Uitbetaling

Op 11 april 2011 is via de Landsontvanger een bedrag van NAf. 29.600 op de rekening van FCVB gestort. De uitbetaling van dit bedrag is gedaan na de ontmanteling van de Nederlandse Antillen. Zodoende moest de betaling worden gedaan op basis van de Subsidieverordening wat inhoudt dat de uitbetaling hiervan overeenkomstig de MB moest geschieden. Daarbij diende ook rekening te worden gehouden met de procedures zoals opgenomen in het handboek 'Procedure Aangaan Financiële Verplichting' van het Ministerie van Financiën. Een landsbesluit voor de vaststelling van de begrotingswijziging inzake de uitbetaling van de subsidie heeft de Rekenkamer niet kunnen traceren. Echter is deze

---

⁴⁹ Brief d.d. 6 oktober 2010 met nummer nr. RvM/0767-b. Deze brief is voorzien van een registratiestempel en is op 13 december 2010 (ingeboekt door de afdeling DM met no. 2010/111581)

begrotingswijziging in het jaar 2015 bij landsverordening ter vaststelling van de jaarrekening 2010 geschied.

Daarnaast is de uitbetaling van de subsidie aan deze instelling niet geheel conform de voorgeschreven procedure verlopen omdat de volgende documenten ontbreken:

- de goedgekeurde machtiging en MB om de minister te machtigen;
- een MB tot vaststelling van het subsidiebedrag van NAf. 29.600;
- de documenten waaruit blijkt dat het voorafgaande toezicht heeft plaatsgevonden;
- de documenten waaruit blijkt dat de procedure voor de uitbetaling en de goedkeuring van de bestelbon door de bevoegde functionaris heeft plaatsgevonden.

Ook hier geldt dat het Ministerie van Financiën geen prioriteit heeft gegeven aan het maken van bestelbonnen die volgens hun niet urgent waren.

Gezien het feit dat de Ministeries van OWCS en Financiën hebben aangegeven niet over de bovengenoemde documenten te beschikken waardoor zij deze ook niet aan ons kunnen verstrekken kan geconcludeerd worden dat deze ook niet hebben bestaan en dat de uitbetaling onrechtmatig is geschied.

5.1.5 Afleggen van verantwoording

Ook het bestuur van FCVB had door de minister van OSC geïnformeerd moeten worden over haar plicht om na de investering verantwoording af te leggen onder overlegging van alle relevante documenten met inbegrip van facturen. Zoals reeds vermeld is niet gebleken dat FCVB de brief d.d. 6 oktober 2010 van de minister heeft ontvangen en kon ook niet met zekerheid gesteld worden dat zij een MB danwel een ander schrijven waarin de verantwoordingsplicht is vastgelegd, heeft ontvangen. Het bestuur heeft ook aangegeven dat zij geen MB danwel een ander schrijven heeft ontvangen. Door het bestuur is pas in 2019 een verantwoording ingediend over de besteding van de ontvangen subsidie terwijl de subsidie in het boekjaar 2011 werd besteed. Volgens de voorzitter van FCVB waren zij onder de veronderstelling dat het niet noodzakelijk was om verantwoording af te leggen. Pas nadat zij in 2019 door de UCS zijn benaderd⁵⁰ voor een verantwoording hebben zij een financieel verslag 2011⁵¹ vergezeld van de factuur voor de aanschaf van de generator

---

⁵⁰ Dat UCS pas in 2018 erachter is gekomen dat FCVB en FFA een subsidie hebben ontvangen geeft ook blijk dat door UCS geen toezicht is gehouden op de verstrekte subsidies.

⁵¹ Alhoewel de subsidie in 2010 is toegekend heeft FCVB een financieel verslag van 2011 ingediend omdat de uitbetaling en subsidiebesteding daadwerkelijk in 2011 hebben plaatsgevonden.

ingediend. Deze documenten zijn ook aan de Rekenkamer verstrekt. De betreffende factuur omvat een bedrag van NAf. 31.053 voor de aanschaf van de generator.

De Rekenkamer heeft aan de hand van de factuur van de leverancier genummerd 201002791 kunnen vaststellen dat er op 14 oktober 2010 een generator ter waarde van NAf. 31.053 inclusief omzetbelasting is gefactureerd aan de vereniging. Uit de bankrekening van FCVB blijkt dat er op 15 april 2011 hiervoor een bedrag van NAf. 28.500 is overgemaakt naar de leverancier. De Rekenkamer heeft niet aan de hand van een betalingsbewijs kunnen vaststellen hoe het resterende bedrag is betaald. Echter, heeft de leverancier bij brief d.d. 29 mei 2019 bevestigd dat de factuur volledig is vereffend op 3 mei 2011.

Van het ministerie hebben wij vernomen dat zij geen dossier van FCVB had en zoals eerder vermeld pas in 2018 op de hoogte was gesteld van het feit dat FCVB subsidie heeft ontvangen. De verantwoording hierover hebben zij in 2019 ontvangen, maar hebben zij naar eigen zeggen niet geanalyseerd, waardoor zij een eventuele verschil van NAf. 1.100 niet hebben opgemerkt.

5.1.6 Toezicht

Het Ministerie van OWCS heeft naar voren gebracht dat zij niet op de hoogte was van de subsidietoekenning aan FCVB waardoor zij geen toezicht zoals voorgeschreven in de Subsidieverordening heeft kunnen houden op de besteding hiervan.

Aangezien geen toezicht is uitgeoefend op de verstrekte subsidie aan FCVB (waaronder de besteding en de verantwoording) kon het ministerie geen input geven aan de verantwoordelijke minister voor het vaststellen van de subsidie. Derhalve heeft geen vaststelling van de subsidie plaatsgevonden.

5.2 Doeltreffendheid van de besteding

FCVB heeft subsidie aangevraagd voor het aanschaffen van een generator voor haar sportcomplex. Zoals eerder vermeld in paragraaf 5.1.3 heeft de Rekenkamer niet kunnen vaststellen of FCVB geïnformeerd werd over het doel waarvoor de subsidie is verstrekt. Er is slechts verwezen naar het verzoek van FCVB. Zodoende kan geconcludeerd worden dat de

subsidie toegekend is voor het aankopen van een generator. Het betreft een generator met een minimale capaciteit van 50KvA voor het sportcomplex van de vereniging zoals door haar verzocht.

Door het uitblijven van toezicht vanuit het ministerie is niet nagegaan of FCVB de subsidie inderdaad heeft besteed voor de aankoop van de generator. Door waarneming ter plaatse heeft de Rekenkamer op 6 september 2019 kunnen vaststellen dat de aangekochte generator van het type Teksan TJ52PR voldoet aan de gewenste voltage en geplaatst is in het sportcomplex van FCVB te Sapateer. Derhalve hebben wij vastgesteld dat de instelling de ontvangen subsidie besteed heeft aan het doel waarvoor zij de subsidie heeft aangevraagd.

6 Conclusie en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Bij de toekenning van onderhavige subsidies is afgeweken van twee regels van de Nota Subsidiebeleid (zijnde de inhoudelijke toetsing en de eis van een samenwerkingsovereenkomst). Een reden voor het afwijken van deze twee regels blijkt noch uit het advies van Financien noch uit het besluit van de RvM. Door het afwijken van de eis van een samenwerkingsovereenkomst zijn van te voren geen duidelijke afspraken gemaakt met de gesubsidieerde instellingen zodat de daadwerkelijke realisatie van de doelen waarborgd wordt.

Daarnaast zijn de aanvragen ontvankelijk verklaard zonder dat voldaan is aan het tijdigheids- en volledigheidaspect. Ook is niet voldaan aan alle bepalingen zoals opgenomen in de relevante wet- en regelgeving alsmede procedures met betrekking tot uitbetaling, verantwoording en toezicht. De doeltreffendheidsnormen zijn ook in onvoldoende mate in acht genomen door het Ministerie van OWCS. Tevens is achteraf gebleken dat twee van de instellingen te weten FFA en FCVB de subsidie bedragen hebben aangewend conform het doel waarvoor deze zijn verstrekt, terwijl er bij de CSDB de subsidie niet is gebruikt voor het doel waarvoor deze is verstrekt.

6.2 Aanbevelingen

De Rekenkamer beveelt de Staten aan om, gezien de resultaten van dit onderzoek op de rechtmatigheidstoetsing en rekening houdende met de resultaten van een eerder door de Rekenkamer uitgebracht rapport in juni 2018⁵², er op toe te zien dat het Ministerie van OWCS de in 2018 door de Rekenkamer voorgedragen aanbevelingen uitvoert om zo een efficiënte en effectieve besteding van de financiële middelen uit de Landskas te kunnen garanderen bij het verstrekken van subsidies.

Daarnaast beveelt de Rekenkamer de Staten aan om de regering erop te wijzen dat zowel de RvM als de Ministeries van OWCS en Financiën de bepalingen en de procedures opgenomen in de Subsidieverordening en de AO-procedures aangaan financiële verplichtingen bij het verstrekken van subsidies moeten volgen. In casu betekent dit dat de Staten de regering ter verantwoording moeten roepen inzake het feit dat de regering

---

⁵² 'Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 tot en met 2015'.

achteraf het onrechtmatig gebruik van de subsidie door CSDB rechtstreekt door akkoord te gaan met de bestemmingswijziging.

Verder beveelt de Rekenkamer de Staten aan om de minister van OWCS ter verantwoording te roepen voor het niet naleven van de subsidievoorwaarden ten aanzien van het:

- in behandeling nemen van verzoeken die niet volledig zijn ingediend;
- formeel communiceren van de subsidievoorwaarden bij de toekenning;
- zorgdragen voor deugdelijk toezicht door medewerkers met de nodige kennis en ervaring. De medewerkers die belast zijn met het toezicht op de door het ministerie verstrekte subsidies, dienen de nodige kennis en vaardigheden op te doen voor een efficiënter en effectiever toezicht;
- tijdig en daadkrachtig ingrijpen bij het niet voldoen aan het subsidiedoel en de subsidievoorwaarden;
- vaststellen van de subsidies.

Met betrekking tot de resultaten op de doeltreffendheidstoetsing bevelen wij de Staten aan om van de minister van OWCS te eisen om ervoor te zorgen dat CSDB het bedrag van NAF. 272.752 binnen een door de regering vastgestelde termijn terugstort in de landskas, voor zover de besteding van deze gelden niet aan de hand van onderliggende documenten kan worden onderbouwd.

7 Ambtelijke, overige en bestuurlijke reactie

7.1 Ambtelijke en overige reacties

De Rekenkamer heeft het conceptrapport op 12 oktober 2020 voor ambtelijk hoor en wederhoor aangeboden aan de SG van het Ministerie van OWCS en op 15 oktober 2020 aan de SG a.i. van het Ministerie van Financiën met een reactietermijn van twee weken. Verder zijn de onderdelen van het conceptrapport die op hun betrekking hebben, ook op 12 oktober 2020 aan de voormalige directeur van FFA, de voormalige voorzitter (bestuur 3) van CSDB, het huidige bestuur van CSDB en de voormalige voorzitter van FCVB aangeboden voor hun eventuele commentaar. Tevens is het conceptrapport op diezelfde dag aan de toenmalige minister van OSC en de toenmalige minister van Financiën aangeboden voor commentaar.

De toenmalige minister en de waarnemer van de SG a.i. van het Ministerie van Financiën, de Adviseur Consulente van UCS en de voormalige voorzitter van CSDB hebben een verzoek ingediend voor extra tijd om een reactie te kunnen geven op het conceptrapport. De Rekenkamer heeft ingestemd met het verzoek en de inleverdatum uitgesteld tot 3 november 2020. De reactie van de voormalige voorzitter (bestuur 3) van CSDB heeft de Rekenkamer op 2 november 2020 ontvangen. De waarnemer van de SG a.i. van het Ministerie van Financiën en de toenmalige minister van Financiën hebben op 3 november 2020 gereageerd. Op 5 november 2020 is een reactie van de SD van UCS ontvangen. Op 23 november 2020 heeft het huidige bestuur van CSDB gereageerd op dit conceptrapport.

De Rekenkamer heeft geen schriftelijke reactie ontvangen van de toenmalige minister van OSC, de voormalige directeur van FFA en de voormalige voorzitter van FCVB.

Niet alle reacties die de Rekenkamer heeft ontvangen zijn met (relevante) onderliggende bewijsstukken onderbouwd. Naar aanleiding van de reacties die onderbouwd zijn, is het conceptrapport aangepast op bepaalde onderdelen. Reacties die zonder bewijsstukken zijn ingediend zijn niet in beschouwing genomen zoals ook aan betrokkenen meegedeeld in de aanbiedingsbrief van het conceptrapport voor hoor en wederhoor.

7.2 Bestuurlijke reactie

Op 24 november 2020 is het conceptrapport voor bestuurlijk hoor en wederhoor aan de minister van OWCS en de minister van Financiën aangeboden. Van de minister van OWCS heeft de Rekenkamer geen reactie ontvangen. De SG a.i. van het Ministerie van Financiën

heeft op 30 november jl. namens de minister van Financiën uitstel van één week gevraagd om reactie te kunnen geven op het conceptrapport. De Rekenkamer heeft ingestemd met het verzoek tot uitstel en heeft op 8 december 2020 een reactie van de minister van Financiën ontvangen. In zijn brief heeft de minister op acht punten gereageerd. Waar nodig is het rapport op basis van de ontvangen reacties bijgewerkt.

De minister geeft in zijn reactie aan dat het Ministerie van Financiën de uitbetaling heeft uitgevoerd op basis van het raadsbesluit. Dit impliceert volgens hun dat, ongeacht de reguliere betalingsprocedure, de betaling op basis van het besluit diende plaats te vinden. Een kopie van bedoelde raadsbesluit heeft de minister niet bij zijn reactie gevoegd. Tevens heeft de minister, ondanks het verzoek van de Rekenkamer om zijn reactie te staven met bewijsmateriaal, geen bewijs kunnen overleggen dat bedoelde raadsbesluit door de Staten via een landsverordening is goedgekeurd. Hierdoor heeft de Rekenkamer niet vast kunnen stellen of het ministerie op basis van dat besluit bevoegd was om een bedrag van NAf. 1.064.600 uit te betalen alvorens de Staten de begrotingswijziging heeft vastgesteld.

Tevens geeft de minister aan dat het ook van belang is om aan te geven, dat de procedure voor het aangaan van financiële verplichting één maand voor de uitbetaling van kracht is gegaan. Het gestelde heeft de minister niet aan de hand van onderliggende bescheiden gestaafd.

Verder geeft de minister aan dat in het stuk dat door de RvM op 6 oktober 2010 was geaccordeerd, een concept landsbesluit was aangehecht. Dit landsbesluit kon volgens hem niet worden geformaliseerd voor de opheffing van de Nederlandse Antillen en Staten van de Nederlandse Antillen. De Rekenkamer heeft zoals aangegeven in het rapport niet kunnen vaststellen dat dit landsbesluit door de Staten van het Land Curacao vastgesteld. Wel is gebleken dat de begrotingswijziging pas in 2015 werd geaccordeerd bij vaststelling van de jaarrekening over het jaar 2010.

De minister heeft in zijn reactie ook aangegeven dat het Ministerie van Financiën betalingen uitvoert 'via betaalbaarstellingen van het betreffende ministerie of via opdracht van de minister van Financiën'. Noch tijdens het onderzoek noch in het proces van hoor en wederhoor heeft het ministerie de relevante documenten overhandigd om te staven op basis waarvan de betalingen aan de drie instellingen zijn uitgevoerd.

Voor de integrale reactie van de minister wordt u verwezen naar bijlage 2 bij dit rapport.

8 Nawoord Rekenkamer

Op basis van het uitgevoerde onderzoek en de ontvangen reacties van de ministeries, de desbetreffende minister en de overige actoren constateert de Rekenkamer dat de subsidieverstrekking aan de drie instellingen niet volgens alle geldende regels is verstrekt en afgehandeld. Daarnaast is het beoogde doel met de subsidie verstrekt voor het bevorderen van sportactiviteiten, een proactieve en gezonde levensstijl, ons inziens niet gerealiseerd. Van de verstrekte subsidie is een bedrag van NAf. 272.752 niet verantwoord door de instelling en dient derhalve alsnog te worden afgerekend danwel teruggestort in de landskas.

Bijlagen

Resultaten toetsing rechtmatigheidscriteria

Wet- en regelgeving		Toetsingscriteia	Criteria	FFA	CSDB	FCVB
Subsidiebeleid	Nota Subsidiebeleid 2001	Aanvragen	1 De subsidieaanvraag dient vóór 1 februari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar waarvoor de subsidie wordt aangevraagd te zijn ingediend.	•	•	•
			2 De subsidieaanvraag dient te worden ingediend bij de minister onder wiens verantwoordelijkheid de zorg valt.	•	•	•
			3 De informatie en communicatie omtrent de subsidies dienen via de verantwoordelijke directie te verlopen.	•	•	•
		Informatieverstrekking	4 Met de subsidieaanvraag dienen de volgende bescheiden te worden ingediend: - een afschrift van de oprichtingsakte en van de statuten	•	•	•
			5 - een uittreksel van de inschrijving in het register van de KvK	•	•	•
			6 - een beschrijving van de organisatievorm	•	•	•
			7 - een werkprogramma en de productenbegroting van het werkprogramma	•	•	•
			8 - een balans van het voorgaande jaar met een toelichting voor zover het geen nieuwe instelling betreft	•	•	•
			9 - een concept samenwerkingsovereenkomst opgesteld door de instelling.	•	•	•
		Afhandelingsprocedure	10 De subsidieaanvraag dient getoetst te worden op onderstaande punten en op basis daarvan wel of niet ontvankelijk verklaard te worden door de verantwoordelijke minister. - of de verzoeken wel of niet in strijd zijn met enige wettelijke bepaling? - of de taken waar subsidies voor worden gevraagd wel of niet tot de zorg/het taakgebied van het Land behoren? - of de verzoeken wel of niet tijdig zijn ingediend? - of de bovengenoemde verplichte documenten wel of niet samen met de aanvragen zijn ingediend?	•	•	•
			11 De subsidieaanvragen dienen door de verantwoordelijke directies (zowel inhoudelijke als financieel) getoetst te worden.	•	•	•
			12 De Directie van Financiën dient de subsidieverzoeken te voorzien van een advies.	•	•	•
			13 De subsidieverzoeken dienen zo nodig door de RvM te worden goedgekeurd	•	•	•
			14 De RvM machtigt de betreffende minister om over de kredieten te beschikken.	•	•	•
		Samenwerkingsovereenkomsten	15 De instellingen dienen door de verantwoordelijke minister schriftelijk te worden geïnformeerd over het besluit van de RvM en de voorwaarden voor de toekenning van de subsidies.	•	•	•
			16 De regering dient een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten met de instelling waarin de subsidievoorwaarden worden geregeld.	•	•	•
Landsverordeningen	Experimenteerverordening comptabiliteitsvoorschriften (PB 1992, nr. 99)	artikel 2 lid 1	17 De minister die het aangaat dient bij landsbesluit te worden gemachtigd voor een begrotingswijziging.	•	•	•
		artikel 2 lid 2	18 Het ontwerp landsbesluit voor de begrotingswijziging vergezeld van een toelichting met betrekking tot de middelen ter dekking van de desbetreffende kosten, dient aan de Staten te worden voorgelegd. (Aan de Staten dient 30 dagen de gelegenheid te worden geboden om haar wensen en bezwaren ter kennis te brengen aan de betrokken minister en de minister van Financiën).	•	•	•
	Subsidieverordening Curaçao 2007	artikel 22	19 De subsidiebedragen dienen overeenkomstig de relevante vastgestelde beschikkingen te worden uitbetaald.	•	•	•
		artikel 16 lid 2 en artikel 21 lid 3	20 De instellingen dienen verantwoording af te leggen binnen de in de subsidieverordening vastgestelde termijn en waar nodig deze te voorzien van een jaarrekening en accountantsverklaring.	•	•	•
		artikel 28	21 Het aangewezen ministerie dient toezicht te houden op de naleving van de bepalingen opgenomen in de subsidieverordening.	•	•	•
		artikel 16 lid 3	22 De verantwoordelijke minister dient op basis van de verantwoording van de instellingen de subsidies vast te stellen.	•	•	•
	Handboek : AO-procedure aangaan van Financiële		23 Het betreffende ministerie dient te voldoen aan de eisen van de machtigingsprocedure.	•	•	•

Legenda:

- Voldoet aan het criterium
- Voldoet niet aan het criterium
- Voldoet deels aan het criterium
- Niet kunnen vaststellen (bijv. de onderliggende documentatie is niet aanwezig)

Bijlage 2 Reactie Minister van Financiën

MINISTERIE VAN
FINANCIËN
KABINET VAN DE MINISTER

Algemene Rekenkamer
Curaçao
Ansinghstraat 28
Alhier

Datum: 8 december 2020	Contactpersoon	E-mail	
Uw brief d.d.	Uw kenmerk	Ons nummer	Zaaknummer: 2020/043272
Onderwerp: Conceptrapport inzake onderzoek naar rechtmatigheid en doelmatigheid van verleende subsidies aan: Fundashon Formashon i Alegria despues di Skol; Centro Social y Deportivo Barber en Fundashon Centro di Victory Boys		Pagina	Aantal Bijlagen:

Geachte mevrouw Cathalina,

Refererend aan uw conceptrapport uitgebracht op 24 november 2020, inzake het onderzoek naar rechtmatigheid en doelmatigheid van verleende subsidies aan de Fundashon Formashon i Alegria despues di Skol, Centro Social & Deportivo Barber en Fundashon Centro di Victory Boys in het jaar 2020, waarop het ministerie van Financiën in een brief d.d. 3 november 2020 een reactie heeft gegeven, bericht ik u als volgt:

1. De Raad van Ministers (RvM) van het Land Nederlandse Antillen is akkoord gegaan met het afwijken van het subsidiebeleid. Het raadsbesluit is leidend voor de uitvoering van de toekenning van de subsidie. Het ministerie van Financiën heeft de uitbetaling uitgevoerd op basis van het raadsbesluit. Dit impliceert dat ongeacht de reguliere betalingsprocedure, de betaling op basis van het besluit diende plaats te vinden. Het is daarnaast van belang om aan te geven, dat de procedure voor het aangaan van financiële verplichting één maand voor de uitbetaling van kracht is gegaan.
2. Het Ministerie van Financiën heeft het bedrag met betrekking tot de uitbetaling van de stichtingen in het dienstjaar 2010 verantwoord, conform artikel 20, eerste lid van de landsverordening comptabiliteit 2010. Dit artikel bepaalt dat de jaarrekening over een dienstjaar wordt opgemaakt met inachtneming van

Pietermaai 4-4A | Willemstad, Curaçao | T. (+599 9) 4328131 | F. (+599 9) 463-0477 | www.gobiernu.cw

- hetgeen omtrent de financiële positie op de balansdatum tot en met de 30ste april van het jaar volgende op dat dienstjaar is gebleken.
3. De ARC toetst de rechtmatigheid van de aanvraag en toekenning van deze subsidies op basis van de Nota van Subsidiebeleid 2001. De Nota van Subsidiebeleid is een document waarin een overheidsorgaan een schriftelijke onderbouwing voor het gevoerde of geplande beleid aangeeft. Het subsidieproces kan niet beoordeeld worden als onrechtmatig op basis van het gevoerde beleid. In de Nederlandse Antillen was de uitgifte van subsidie op basis van beleid. De regering kan te allen tijde afwijken van het gevoerde beleid.
  4. De RvM is op 6 oktober akkoord gegaan met de afwijking van het subsidiebeleid en met de begrotingswijziging. Conform de comptabiliteitsvoorschriften die golden voor de Nederlandse Antillen diende een landsbesluit ingediend te worden aan de Staten. In het stuk dat door de RvM was geaccordeerd, was een concept landsbesluit aangehecht. Na drie dagen van het besluit van de RvM is de Nederlandse Antillen opgeheven. Dus ook de Staten van de Nederlandse Antillen werd opgeheven.
  5. Reserves zijn bedrijfseconomisch gezien vrij te besteden. Aan een reserve kan een bepaalde bestemming worden gegeven en indien nodig kan dit ook gewijzigd worden.

De volgende punten zijn in uw conceptrapport d.d. 24 november 2020 toegevoegd waarop wij alsnog een reactie willen geven.

1. Ondanks het feit dat de regering mag afwijken van beleid, moet de regering in het kader van 'good governance' de nodige voorzorgsmaatregelen nemen ter waarborging van een juist en transparant verloop van de toekenning van financiële middelen aan derden.

De regering heeft daarom in het kader van 'good governance' middels een besluit van de Raad van Ministers afgeweken van het beleid. Daarnaast heeft het Ministerie van Financiën geadviseerd om de betrokken instellingen op de hoogte te stellen van de gestelde voorwaarden. Dit diende te geschieden door de Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport.

2. Conform de jaarrekening 2010 werd een bedrag van NAf 511.887 aan Sedreko uitbetaald. De specificatie van de betreffende begrotingspost geeft niet aan dat deze gelden aan onderhavige instellingen zijn uitbetaald. De rekenkamer heeft geconstateerd dat het bedrag van NAf 50.000 voor FFA ten laste van een andere begrotingspost rechtstreeks op de bankrekening van FFA gestort is zonder tussenkomst van het ministerie van OWCS. Hetzelfde geldt voor CSDB,

waarbij het bedrag van Naf 985.000 ten laste van een andere begrotingspost rechtstreeks op de bankrekening van CSDB gestort is zonder tussenkomst van het ministerie van OWCS. Hetzelfde geldt tevens voor FCVB, waarbij het bedrag van Naf 29.000 ten laste van een andere begrotingspost rechtstreeks op de bankrekening van FCVB gestort is zonder tussenkomst van het ministerie van OWCS.

Het Ministerie van Financiën voert de betalingen uit via betaalbaarstelling van de betreffende Ministerie of via opdracht van de Minister van Financiën.

3. Een landsbesluit voor het vaststellen van de begrotingswijziging heeft de rekenkamer niet kunnen traceren. Echter is de begrotingswijziging bij de vaststelling van de jaarrekening 2010 in het jaar 2015 bij landsverordening geaccordeerd.

Zoals hierboven al is aangehaald heeft de regering ervoor gezorgd dat er een concept landsbesluit aanwezig was ter aanbieding aan de Staten. Immers na 3 dagen van het besluit van de RvM is de Nederlandse Antillen opgeheven. Dus ook de Staten van de Nederlandse Antillen werd opgeheven. De landsverordening comptabiliteit 2010, dat vanaf 2010 gold, schrijft voor dat wijziging van de begroting geschiedt bij of krachtens een landsverordening tot wijziging van die begroting of een landsverordening tot vaststelling van de jaarrekening. Dit is ook door de staten geaccordeerd en gepubliceerd in 2015.

Voorts, wil ik u vriendelijk doch dringend verzoeken om mijn reactie aan het eindrapport toe te voegen.

Hoogachtend,

Minister van Financiën,